

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov.
zavodu št. 11.842.

Vlada federalistične koncentracije

Prisega novih ministrov. Sklicanje parlamenta. Nova politična situacija. Kabinet g. Davidovića kot eksperiment. Kriza ni rešena, temveč le poostrena in razplet odložen. Solidarnost narodne koalicije.

(Glej na 2. strani ponatis iz včerajšnje posebne izdaje.)

Ljubljana, 28. julija 1924.

V Beogradu je danes na ustavo prisegla nova vlada pod predsedništvom g. Ljubomira Davidovića. Ta dogodek je precej iznenadil široko javnost, da bi bilo zadnje dni že videti, da na eni strani nacionalni blok trdno smatra, da nadaljuje odgovornosti brez razpisa volitev nositi ne more, krona pa boče poskusiti vse, preden uporabi pravico, da razpusti Narodno skupščino.

Poskus z g. Lj. Jovanovićem se je izjalovil na disciplinirane radikalne stranke. Mi samostalni demokrati smo v tem konfliktu prej kot slej smatrali, da moramo ohraniti solidarnost s seboj in ustvariti temelj te stranke g. Pašićem. Ob desetletnici svetovne vojne se nismo mogli pridružiti nobenemu koraku, ki bi mogel značiti, da ne vemo ceniti vse preteklosti in njene neizbrisane pomena za sedanost. Pri tem nas ni motilo vse ono, kar se more uveljavljati proti vodilni poziciji tega državnika. Tudi mi in ravno mi imamo mnogo računov z radikalno stranko, računov starih, mladih in čisto novih, a vse to nas ne more motiti in ovirati, da ne bi videli glavne linije in da bi razveljavili, ki daleko oddaljena ona, kar je morala slabo, zanemarjeno in izpregledano. Nacionalna fronta je velika in važna pridobitev, katero slabiti je bila najmanj naša vloga.

Teza, ki sta jo postavila gg. Pašić in Pribičević, da je prišel čas za apel na narod, se nam je zdela in se nam zdi pravilna. Njeno pravilnost bo pokazal tudi najnovejši politični dogodek.

Opozicija se boji volitev, zato je žrtvovala vsa načela, da se jim izogne. Vemo, da je to žrtvovanje le navidezno. Vemo, da so govorice o razkolu med radičevci le taktične poteze, za katerimi stoji strah pred nacionalno volilno vlado in nade, da se dobi čas in morda boljši trenutek za volitve.

Odločitev je padla za eksperiment. Nova vlada ima zelo važne roke in se bo skušala izživeti v okviru teh vezí v izrabi administracije. Ne da se tajiti, da se teoretično ta eksperiment da braniti, a mi smatramo, da bo to posledice zelo škodljive za državno idejo. Narod ni predmet za fizikalne poskuse. Posledice so lahko usodne, saj si noben pameten človek prikrivati ne more, da glavni del novih vladnih strank stremi za federalno republiko.

Zdrava moč naše državne ideje bo premagala tudi to preizkušnjo. Na Radiću se ni še nič solidnega zgradilo in novi minister prosvete in ver, kakor tudi finančni minister sta kaj trhla stebra cele kombinacije, koje nečuvna držnost je naša zavezница. G. Davidović igra poslednji akt svojega političnega življenja. Ta akt igra kot žalostno sredstvo drugih.

Eksperiment bo propadel na svoji notranji nemožnosti. Da se to čimprej zgodi, za to bo skrbel nacionalna koalicija. Da je kljub vsem naporom nasprotnikov ostala kompaktna, to je najvažnejše jamstvo za bodočnost. Ob tej nepremagljivi nacionalni fronti, ki je po nepotrebnem izložena ofenzivi separatizma, se bodo brzo in temeljito zložiteli naporu učenih nasprotnikov.

Čudovito je, s kako ravno dušno lahkovrnostjo je naša narodna in napredna javnost sprejela vest o imenovanju nove vlade. «Pa to je eksperiment za štirinajst dni» — tako so mnogi govorili. Točno je, da ne gre za definitivum, temveč za poskus razpleta krize, ki po svoji naravi krizo le poostreje in rešitev zavlačuje, pa vendar vodi k naravnemu zaključku v zmislu mnega narodne koalicije.

Nov režim se dela krepkega in grozi s terorjem. Te pretnje ne imponirajo. Drugače voharje smo prebili in v drugih težavah smo ostali neobremeni, da bi ne prestali najnovejše otroške bolezni Jugoslavije. Čisto je naše delo in mirna je naša vest in na preganjanja homo odgovorili z odporom, ki mu daje nezmagljivo moralno silo naš nacionalizem. Naravno je, da se bo naša taktika morala ravnati po metodah, ki jih bo uporabljal nasprotnik in bo z ozirom na trivnostnost začetnega poskusa treba v čim večji meri nego do slej zanašati se le na lastno moč nacionalne in demokratične politične in prosvetne organizacije. To organizacija treba podkrepiti z novim in še jačjim delom, da bo sposobna braniti naše osvoboditve. Ideje to

Beograd, 28. julija. p. Danes ob 11. dopoldne se je v dvoru izvršila zakletva novega kabineta. Ob asistenci duhovništva so novi ministri slovesno prisegli, «zvestobo kralju in vestno čuvanje državne (Vidovdanske) ustave ter ostalih zakonov in zakonitih naredb.» Kralj je vsakemu ministru dal roko ter se je nato dal časa razgovorjal z min. predsednikom Davidovićem.

Tekom dneva je večina ministrov prevzela svoje posle.

Beograd, 28. julija. r. Z velikim iznenadenjem tudi za prijatelje in pristaše opozicijskega bloka, ker tega niso pričakovali, je bila poverjena sestava vlade g. Ljubi Davidoviću, kakor je sam izjavil, brez vsake omejitve. Iznenadenje je bilo tem večje, ker je situacija za opozicijski blok bila mnogo povišnejša pred 27. majem, ko je se ni zvezal Radić s tretjo internacionalo. Ker računa nova vlada z delom v skupščini in hoče v prvi vrsti izvršiti nekaj zakonov, bo odvisna od radičevcev, ker razpolaga sama le s 75 poslanci. V novi vladi je samo 6 Srbov, ali istočasno ni v vladi nobenega Srba iz novih krajev in tudi ne nobenega katoliškega Hrvata. Radi tega ostane neodločeno vprašanje, kako stališče zavzamejo radičevski poslanci.

Radikalna stranka in samostalni demokrati odhajajo v opozicijo, ki bo najkompaktnjša opozicija v narodni skupščini. S tem prihaja ob enem na dnevni red tudi vprašanje predsedništva skupščine, ker so člani predsedništva (predsednik in oba podpredsednika) radikalc, ki se bodo pokorili strankni disciplini in šli s Pašićem v opozicijo.

SKLICANJE NARODNE SKUPŠČINE.

Beograd, 28. julija. p. Kakor se doznava iz krogov blokaške vlade, nameravajo sklicati narodno skupščino za 6. ali 7. avgusta. Za novega predsednika zbornice nameravajo blokaši izvoliti Davidovića.

Prve odredbe nove vlade

Beograd, 28. julija. r. Nova vlada hoče najprej zagotoviti partizanske vplive koaliranih skupin na politično upravo. Klerikalc rinejo za ljubljanskim velikim župana dr. Brejca, ki bi oziroma poleg svoje odvetniške pisarne lahko opravljal tudi ta posel. Za Maribor predlagajo dr. Vodopivec. Oglasili so se tudi že radičevci, ki zahtevajo, da se v hrvatskih deželah postavijo za šefe politične uprave ljudje, ki jih bodo oni aprobeirali. Tudi naj se reaktivira mesto že likvidiranega pokrajinskega namestnika v Zas grebu.

Vlada je sestavila posebni «ukazni komite», ki naj skuša izenačiti razne nasprotujoče si interese glede zasedbe upravnih mest z ekspanzijo koaliranih strank.

Svetozar Pribičević o novi vladi

Beograd, 28. julija. p. G. Svetozar Pribičević se je napram vašemu dopisniku o novi vladi izjavil tako-le:

«Blok je prešel popolnoma nepričakovano na krnilo in je sestavila vlado, ki ni imel sreče s poskusom, da bi razcepil radikalno stranko. Najbolj ponesrečen je bil blok sam, ker se je ravno pripravljal podpirati homogeno radikalno vlado in sploh vsak drug kabinet, ki ne bi bil vlada narodnega bloka. Sedanja vlada je vjetnica Stjepana Radića, ki bo živela toliko časa, dokler ji ne odreče radičevci svojih glasov v skupščini. G. Ljuba Davidović je moral iti pod kavlinski jam, da je mogel sestaviti kabinet, in je moral sprejeti zahteve, ki so mu jih narokovali zavezanci. Zato je dobil g. Davidović razen zunanjega ministrstva samo tri neznatne resorte, dočim so prevzeli spahovec in klerikalec vsa gospodarska ministrstva. Ker v bloku ni medsebojnega zaupanja, so zahtevali, da poveri ministrstvo za notranje posle Nastasu Petroviću. Ali ima ta gospod razen samega sebe še kakšnega pristaša v parlamentu, se bo videlo na prvi seji narodne skupščine. Kar se tiče osebne sestave vlade, je treba reči, da je vzbudilo največje nezadovoljstvo dejstvo, da je dobil pro-

čevskega poslanca Rafajlovića, eno podpredsedniško mesto ponujajo zemljoradnikom.

POGOJNA PODPORA HRSS.

Beograd, 28. julija. p. Semkaj je došel podpredsednik HRSS dr. Maček, ki je izjavil zvečer novinarjem, da bo njegova stranka podpirala novo vlado, s katero je sklenila sporazum, toliko časa, dokler se bo tega sporazuma držala.

PRVA SEJA NOVE VLADE.

Beograd, 28. julija. p. Od 16. do 18. ure je imela nova vlada svojo prvo sejo, o kateri je izdala sledeči komuniké:

Na seji ministrskega sveta dne 28. julija je vlada sklenila: 1.) Da se skliče narodna skupščina; 2.) da pošljejo vsi ministri okolišnice uradništvu, kateremu stavljajo v dolžnost, da najvestneje izpolnjujejo zakone, da postopa kar najbolj korektno z občinstvom in da najstrožje spoštuje red in mir; 3.) da ministri ugotovijo v svojih resortih stanje, ki so ga našli na dan vstopa v svoje ministrstvo, da vlada posveča največjo pozornost uradniškemu zakonu, kakor tudi zakonu o pobijanju korupcije in kaznovanju krivcev ter da pravosodni minister izda vse potrebne ukrepe za revizijo uklenjenja sekvetrov in za revizijo reparacij.

Ukazni odbor ministrov tvorijo gg. Pešić, dr. Kulovec, dr. Behmen in Nastas Petrović.

Na ministrskem svetu se je razpravljalo tudi o ukrepih za saniranje zasebnega kredita.

AVDIJENCE NA DVORU.

Beograd, 28. julija. p. Vojni minister general Hadžić je odšel po seji ministrskega sveta na dvor in je poročal kroni o poteku seje. Popoldne je bil pri kralju tudi novi minister za zunanje posle dr. Voja Marinković.

Iz finančnega ministrstva javljajo, da bo minister dr. Spaho preklical nekatere odredbe svojega prednika. Med njimi sta dve, ki so jih samostojni demokrati izvojevali z velikim trudom in ki se tiče predvsem oziroma slovenskih interesov. To je izplačilo avansa železničarjem, predvsem pa izplačilo akonta na povisek draginskih doklad, ki bi se imel izvršiti z avgustom.

Danes se tudi čuje, da so se v novi vladi pojavila nasprotstva proti uvedbi čiste zlatega ali za uvozne carine, ki ga je bivši minister Krizman kot najjačje zaščitno naše domače industrije izvojeval v prejšnji vladi. Tudi se namerava odgoditi že za 1. avgust predvidena publikacija tarife.

svetno ministrstvo klerikalec, promet profesor Sušnik, finance dr. Spaho in pravosodje dr. Hrasnica.

Pričakujem, da se bodo napredni in narodni učitelji organizirali proti klerikalnemu napadu na šolo. Sedanja vlada bo le malo časa na krnilo, ker ne veže vladnih skupin nobena skupna misel, dočim je opozicija po načelih homogenosti, obenem pa narodna in državotvorna ter taktično bolj vešča in sposobna. Heterogeni vladni blok, ki je odvisen od Radičevih bojševikov, se ne bo mogel dolgo zoperstavljati opoziciji.

Vsekakor se mora reči, da je sestava nove vlade opasen eksperiment. Novi režim pomenja veliko nevarnost za državo in utegne imeti zanjo slabe posledice, ker ubija med prebivalstvom vero v avtoriteto in stabilnost državne politike.

Radić se vraća, da prevzame vodstvo politike.

Zagreb, 28. julija. r. Eden izmed pogojev za podporo nove vlade od strani HRSS je, da se dopusti Stjepanu Radiću takojšnja slobodna vrnitev v Zagreb in da se ustavi vse proti njemu naperjene preiskave. Računa se, da bi Radić mogel priti domov že tekom prihodnjega tedna.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z AVSTRIJO.

Beograd, 28. julija. r. Kakor se doznava, se v najkrajšem času, morda že prihodnji teden, začne pogajanja z Avstrijo za sklenitev trgovinske pogodbe. Pogajanja se bodo vršila na Semmeringu.

Važni sklepi londonske konference

IZPRAZNITEV PORUHRJA. — OFICIJELEN SKLEP O POVABILU NEMČIJE. — TUDI KONFLIKT Z BANČNIKI PRIHAJA Z MRTVE TOČKE.

London, 28. julija. j. Današnja plenarna seja konference, ki je trajala tri ure, je storila tri važne sklepe: 1. sprejeto je bilo poročilo o gospodarski izpraznitvi Poruhrja nespremenjeno; 2. sprejet je bil predlog juristov o povabilu Nemčije in pooblaščen angliški ministrski predsednik, da povabi Nemčijo v trenutku, ki se mu zdi primeren in 3. sestavljen je bil odbor juristov, ki naj uredi interpretacijo Dawesovega poročila.

Danes dopoldne se je vršila predseja vodij posameznih delegacij, na kateri se je razpravljalo o materialu za popoldansko plenarno sejo. Zato so se bavili vodje z razpravljanjem o političnem kompromisu, ki je bil sestavljen v soboto zvečer po paradi mornarice v Portsmouthu. Ob 11. se je sestala prva komisija, da razpravlja o ameriškem spreminjevalnem predlogu. Seja je bila ob 12.30 prekinjena in ob 3. popoldne pred plenarno sejo zopet odprta.

Tretji odbor je imel tudi dopoldne sejo, na kateri se je govorilo o posameznih juridčnih vprašanjih. Popoldan se je sestala angleška delegacija na posebno posvetovanje. Na popoldanski plenarni seji je zastopal angleške dominijone vrhovni komisar za Avstralijo sir Josef Cook.

London, 28. julija. s. V zaveznikih krogih je prišlo pri današnjih razgovorih vodilnih članov delegacij Anglije in Francije do važnega zaključka o najvažnejših konferenčnih vprašanjih na sledeči podlagi: Če je Francija pripravljena podati določene izjave o roku postopne izpraznitve Poruhrja, potem bosta Macdo-

nald in zakladni kancelar Snowden pri angleških bankirjih intervenirala v prilog sporazuma glede izdaje 800 milijon-skega zlatega posojila pod političnimi garancijami, ki bi jih Francija lahko prenesla. Dalje se doznava, da je francoski premijer Herriot na podlagi uspehov teh razgovorov brzojavno sklical za danes francoski kabinet, da zavzame stališče glede tega kompromisnega predloga.

Odbor za prestopke in sankcije išče formulo za sporazum in se bo v sredo dopoldne znova sestel. Francoska delegacija bo med tem predložila nov posredovalen predlog, ker angleški izvedenci vztrajajo pri odporu proti predlogu Amerikana Logana. Konferenca je bila mnenja, da bi bilo potrebno pospešiti izvedbo Dawesovega načrta in dovoliti, da se nemški delegati že sedaj priločno pogajajo z reparacijsko komisijo o vprašanjih, ki spadajo v njih območje. Termin prihodnje plenarne seje na današnji seji ni bil določen.

Pariz, 28. julija. s. Havas javlja iz Londona: Komite za prestopke in sankcije je prejel danes od ameriškega opazovalca pri reparacijski komisiji polkovnika Logana nove predloge. Nemška vlada in reparacijska komisija naj imenujeta zastopnike, ki bi stopili v pogajanja z bankami zaradi sporazumnih pogojev za posojilo. Francoski izvedenci so ta predlog, ki je v skladu z določbami verzajske pogodbe načeloma sprejeli, toda angleški strokovnjak Snowden se je izrekel proti njemu.

Nova faza Matteottijeve afere

ROSSI VALI KRIVDO NA VIŠJE FAKTORJE. — FAŠISTI HOČEJO IZKONSTRUIRATI NEKAK PROFITAFISTOVSKI KOMLOT. — ŠTEVILNE KONFISKACIJE LISTOV.

Rim, 28. julija. j. Afera Matteottijevega umora, ki so jo radi političnega vpliva pretiravali, stopa zopet v osrednje priznanje blvskega šefa tiskovnega urada Rossija je osredotočilo zanimanje vseh krogov. Kakor poroča «Seren» je izjavil Rossi pred preiskovalnim sodnikom, da je dal Duminiu samo nalog, naj drži opozicijskega poslanca Matteottija nekoliko dni zaprtega, da mu s tem onemogoči imeti v zbornici napovedani opozicijski govor. Ta odkritja Rossija so velike važnosti in bodo zapletle zopet razne nove osebe v afero. Rossi je dostavil, da kot šef tiskovnega urada in tajnik fašistovske stranke ni storil drugega kot — vršil višja povelja. Našel je pa tudi še druge nasilnosti in imenoval tudi imena mandantov.

Ko se je izvedelo za te izjave, je poslanec Farinacci obdolžil Rossija, ki je veljal kot ena najuglednejših in najvplivnejših oseb v fašistovski stranki, da je organiziral zločin skupno s antifašističnimi elementi v Franciji in Rusiji, da bi tako napadel fašizem iz zasede. Ta obdolžitev je vzbudila v vseh političnih krogih veliko senzacijo.

Milan, 28. julija. j. Milanski prefekt je zaplenil z izjemo glasila ministrskega predsednika «Popola» vse nedeljske izdaje listov, ker so prinesle vest «Seren» o izjavah Rossija pred preiskovalnim sodnikom. To postopanje je vzbudilo veliko ogorčenje. Na skupen korak listov je bila popoldne zaplenjena preklicana, tako da so nedeljski listi mogli iziti šele v poznih popoldanskih urah.

Borza

28. julija:

ZAGREB. V efektnih tendenca nespremenjena. Bančni papirji ne kažejo skoro nikakih sprememb. Promet je bil minimalen. Pri industrijskih papirjih je vladalo večje zanimanje za Slavonijo. V devizah je bila tendenca dalje slabša. Začeli so se tečaji na nižji bazi napram petku ter so tekom sestanka dalje oslabei. Večji padec beleži deviza na Dunaj. Blaga je bilo na tržišču dovolj. Intervencije ni bilo. Promet srednji. Trgovalo se je največ v devizah na Dunaj, London in Prago. Notirale so devize: Dunaj 0.1176 do 0.1196, Budimpešta 0.0975 do 0.1175, Italija izplačilo 361.6 do 364.6, Italija izplačilo 369.4 do 372.4, ček 368.25 do 371.25, New-York ček 83.45 do 84.45, Pariz 0 do 432, Praga 248.8 do 251.8, Svica 1547 do 1557, ček 1545 do 1553, valute: dolar 82.4 do 83.4, aK 0 do 0.11925, Kš 246.5 do 249.5, efekti: bančni papirji: Trgo 3 do 34, Ljubljanska kreditna 220 do 0, Praštrediona 915 do 920, Slavenska 105 do 110, industrijski papirji: Eksploatacija 112 do 119, Dubrovačka 740 do 750, Seđerana 1000 do 1005, Slavonija 92 do 93.5, Strojne 150 do 0, Trbovlje 495 do 505, Vevče 0 do 140.

CURIH: Beograd 6.45, London 23.91, Pariz 27.75, Milan 23.52, Praga 16.15, Budimpešta 0.0069, Dunaj 0.00765.

TRST: Beograd 27.30 do 27.55, Dunaj 0.0820 do 0.0830, Praga 68.50 do 68.85, New-York 23.075 do 23.175, dinarji 27.40 do 27.65, 20 zlatih frankov 88 do 88.50, uradni tečaj zlate lire 446.24.

DUNAJ: Beograd 837 do 841, London 312.000 do 313.000, Milan 3064 do 3076, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3622 do 3638, Praga 2107 do 2117, dolarji 70.460 do 70.860, lire 3070 do 3090, dinarji 834 do 840.

PRAGA: Beograd 40.15, Dunaj 4.71, Berlin 8.035, Rim 147.25, London 149.70.

LONDON: Beograd 370, Rim 101.62, Dunaj 318.000, Praga 148.75.

NEW-YORK: Beograd 118.50, Rim 433.25, Dunaj 14.125, Praga 297.50.

POŽAR V ŠUBICEVI ULICI.

Ljubljana, 29. julija. Ponoči ob pol 2. je izbruhnil na dvorišču hiše Šubičeva ulica 3 požar v tamkaj se nahajajočem skladišču parfuma. Uvedeni obširni gasilni akciji se je posrečilo požar omesti. Škoda je precejšnja. Požar je vsled velikega plamena razburil ves tivolski del mesta.

Razne okoliščine vzbujajo sum, da je bil ogenj podtaknjen.

Selan, 28. julija. s. Preteklo noč je nastal v mestu velikanski požar, ki je uničil vardarsko predmestje. Zgorelo je več tobačnih tovarn. Škoda se ceni na več milijonov dolarjev.

Vlada od Radičeve milosti

V nedeljo zvečer je bil imenovan kabinet Ljube Davidovića s 5 davidovičevci, 4 klerikalci in 3 spahovci. Nova vlada je povsem odvisna od podpore HRSS

Beograd, 27. julija ob 4. pop. p. Opoldne je kralj sprejel Ljubo Davidovića, kateremu je ponudil mandat za sestavo poslovne vlade. Davidović je mandat sprejel.

Nato se je ob 4. vršila konferenca ožjega opozicijskega bloka, na kateri se je sklenilo izjaviti kroni, da ima g. Davidović zasigurno večino.

Po računih opozicijskega bloka bi podpirali vlado g. Davidovića klerikalci, spahovci, davidovičevci, radičevci, džemijet ter nekateri disidenti. Vršijo se pogajanja z Nemci, da se proti gotovim koncesijam pridobijo tudi njihovi glasovi.

Beograd, 27. julija ob 10. zvečer. p. Ob 19. uri 45 min. je bil Ljuba Davidović ponovno v avdienci ter je izjavil kralju, da je sestavil večino, s katero bo mogel delati v parlamentu.

Nato je predložil ministrsko listo, katero je kralj podpisal.

Kabinet je sestavljen takole: predsednik Ljuba Davidović, podpredsednik in minister prosvete in vere dr. Anton Korošec (kler.),

zunanje zadeve: dr. Voja Marinković, saobračaj: prof. Anton Sušnik (kler.), poljedelstvo: prof. Ivan Vesenski (kler.), agrarna reforma: dr. Franc Kulovec (kler.), trgovina in industrija ter zastopnik ministra za šume in rube: dr. Ilija Šumenković (david.), gradjevine: Dragutin Pečić (david.), pošta in brzojav: Pero Marković (david.), finance: dr. Mehmed Spaho (musl.), socijalna politika, narodno zdravje: dr. Šefhija Behmen (musl.), pravda in zastopnik ministra za izenačenje zakonov: dr. Halidbeg Hrasnica (musl.), notranje zadeve: Nastas Petrović (rad. disident), vojna in mornarica: general Stevan Hadžić.

Beograd, 28. julija. p. Ukaz o novem kabinetu je bil nocoj tiskan v posebni izdaji »Službenih Novin«. Novi ministri bodo ob 11. dopoldne položili prisego.

Beograd, 28. julija. p. Davidović se je napram kroni obvezal, da skliče Narodno skupščino v najkrajšem času. Iz vrst vladinih poslancev se naznanja, da se sestane parlament koncem tega ali v začetku prihodnjega tedna.

Beograd, 28. julija. p. Narodna koalicija (radikali in samostojni demokrati) prehaja proti novi vladi v najostrejšo opozicijo.

Beograd, 28. julija. p. Vest o imenovanju nove vlade se je bliskovito razširila po Beogradu ter je povzročila splošno začudenje. Novi kabinet je brez lastne večine ter povsem odvisen od radičevcev. Pa niti s temi ne bi mogel držati parlamentarne situacije. Imenovanje Davidovičevega ministrstva pomeni v stvari le postritev in podaljšanje krize. Politični krogi smatrajo, da se ne bo mogel držati niti mesec dni.

Podpora radičevcev mu še ni zasigurana. HRSS se je v tem oziru obrnila na Stjepana Radića, katerega mnenje bo odločilno za

končno stališče te stranke. Nova vlada je torej popolnoma odvisna od Radičeve volje.

Zagreb, 28. julija. r. V radičevskih krogih je bila vest o sestavi Davidovičeve vlade sprejeta različno. En del je za podporo davidovičevsko-klerikalnega kabineta, drugi izjavljajo, da brez garancij v zmislu zahtev HRSS ne bodo podpirali nove vlade. Z napetostjo se pričakuje konference HRSS, ki je sklicana za 3. avgust v Zagreb. Stjepan Radić je bil že ponoči telegrafično obveščen o sestavi nove vlade ter naprošen za direktive.

Beograd, 28. julija. p. Nova vlada razpolaga do sedaj s sledečimi glasovi: davidovičevci 32, klerikalci 24, spahovci 18, črnogorska federalista 2, od radičevcev jih štejejo 30 kot sigurnih, nadalje pet raznih disidentov. Pogajanja z džemijetom še niso zaključena. Od 14 džemijetskih glasov jih je baje 10 sigurnih. Vršijo se nadalje pogajanja z Nemci, ki bi bili proti primernim koncesijam v Sloveniji in Vojvodini pripravljeni podpirati klerikalce in davidovičevce in ki razpolagajo z osmimi glasovi. V tem primeru ima nova vlada v parlamentu 129 glasov, kar je daleč pod večino. Če bi jo podpirali vsi radičevci in vsi džemijetlije, bi znašalo število njenih glasov 172, kar je sicer večina, ki pa je tako heterogena, da se ne dá trajno držati. Cela vlada in vsa njena politika je odvisna od Radičeve volje.

V opoziciji ostanejo radikali in samostojni demokrati (122) ter zemljoradniki (11), ki so odklonili vstop v vlado.

Beograd, 28. julija. O dogodkih včerajšnjega dne se poroča še sledeče: Po sobotni avdienci g. Davidovića so v krogih narodne koalicije že računali z verjetnostjo sestave federalistične vlade, ker za Davidovičem ni bil sprejet na dvoru noben drug politik. Bilo je to tem bolj verjetno, ker je bilo znano, da krona za enkrat še ne želi volitev, ampak hoče poskusiti vse možnosti, da se doseže delazmožnost sedanje parlamenta.

Voditelji federalističnega bloka so imeli včeraj ves dan posvetovanja, ki sta se jih udeleževala tudi radikalski disident Nastas Petrović in poslanec Ranković. Opoldne je odšel g. Davidović na dvor. Po avdienci je izjavil novinarjem, da ga je kralj vprašal, ali bi mogla eventualna Davidovičeva vlada delati s skupščino brez radikalcev in samostojnih demokratov. On da je odgovoril z odločnim: »Da. V parlamentu imamo sigurno delovno večino«. Na vprašanje, ali ima že mandat, je odvrnil kratko, da se še ne more točno izjaviti. Po ponovnih posvetovanjih z dr. Korošcem, Spahom in Vojo Marinkovićem je odšel Davidović kmalu popoldne zopet na dvor, kjer mu je kralj poveril mandat za sestavo poslovne vlade. Mandat ni obsegal omejitve, na katere stranke naj se vlada opira.

V narodni skupščini so se sestali nato zopet voditelji opozicijskega bloka, ki so določili delovni program nove vlade in sestavili listo novega kabineta. Ob 18. uri 30 min. je nato odšel Davidović tretjič na dvor, kjer je predložil kralju listo nove vlade in njen delovni program.

Beograd, 28. julija. Vlada bo stopila pred parlament z obsežno deklaracijo, v kateri bo razvila svoj notranje- in zunanje-politični program. V krogih federalističnega bloka zatrjujejo, da ima Davidovičeva vlada zagotovilo, da bo lahko razpisala volitve, ko izvede svoj program.

Beograd, 28. julija. Kralj se bo jutri odpeljal na Bled.

Utis nove vlade

Ljubljana, 28. julija.

Včeraj zvečer se je med občinstvom po kavarnah, gostilnah itd. naenkrat raznesla vest, da je Davidović sestavil vlado bloka. Vest je bila docela nepričakovana, sprejeta pa je bila upravičeno veselo. Malokdo je vspriso takšno četudi neverjetno vesti zakle, večina občinstva je takoj pravilno reagirala, češ, ta se pa ne bo držala dolgo! Danes ni v Ljubljani pesimista, ki bi verjel, da se bo ta vlada mogla kaj pridati časa obdržati. Tu pa tam se čuje bojazen, da bi klerikalci poskušali uresničevati grožnje, katere so prikriti ali neprikriti izrekli v zadnjem času. Takšnim kvaražugom poslušalci smeje odgovarjajo: Naj le poskusijo! Nacionalno misleči značajski ugotavljajo, da je danes deseta obletnica persekucij in so borbeniji kot kdaj prej. Vsi pa so edini v sodbi: Ta vlada bo sramotno padla po kratki, a zelo ostri politični borbi. Za šalo se pozdravljajo naši po ulicah: »Bog živi!« Davi je izšla posebna izdaja »Jutra«, ki je bila v hipu razprodana. Morali smo nakladu podvojiti.

Mnogo bolj pesimistično je reagiral Maribor. Zjutraj je izvedel za spremembo iz grških nemških listov. Dopoldne so zborovali klerikalni zaupniki. Nemci so dvigali in stikali glave. Trumoma so hodili ljudje spraševati v našo družnico, da li vest resnična. Ko je s popoldanskim vlakom prišla posebna izdaja »Jutra«, so se ljudje kar trgali za list. Vest o novi vladi je javnost sprejela z nevoljo: no opazko: »Kam smo prišli? Pa baš na desetletnico!« Starosta inariborskih Slovencev dr. Turner je vzkliznil: »Kaj delajo? Čemu smo se bojevali za svoje ideale, če zavladajo sedaj takšni ljudje?« — Hudi so pa v resnici časi-le za one, ki so kakor g. dr. Turner vedni svetili idealisti, in pa za boli množčevine, ki menjavajo svoje »prepričanje« po vetru. Takšni imajo obilo posla, da se sproti preorientirajo. Jedva so tu, štrbunk, je že treba zopet naokrog. Značilno je, da to pot ni preveč videti, njihovih previdnostnih »demonstracij«, najboljši barometer, da je politična pesem res hudo izpremenljiva.

vega govora, ki ga je telefonsko dobil v ekscerptu, ker mu je »izvestitelj« priobčil, da ga vpošlje v celoti. Seveda nam insinuirajo da smo namerno slepomislili, če smo kaj drugega napisali. Da se bo »Narodni Dnevnik« naknadno tako izgovarjal, smo vedeli naprej in smo mu zato v naprej pripravili zanko, v katero se je sedaj tudi promptno vjel. Omenili namreč nismo, da »Narodni Dnevnik« v soboto ni le Ravniharjevega imena in govora zatajil, temveč je direktno *italijanski* poročilo češ, da je v debati dotičnega dne bil »edini« govornik proti volitvam vojevodinski radikal dr. Miladinović... V ostalem reproducira »Narodni Dnevnik« v včerajšnji številki govor svojega šefa, ki ga je dr. Ravnihar kar napisal po povratku iz Beograda. Ravniharjeva želja, da se pridobijo klerikalci za »pozitivno« delo, se je medtem uresničila, kar mu more vsekakor biti v državniško zadoščenje.

+ Izjava. Glede na članke, ki so izšli zadnje dni v »Slovenec« in ki vmešavajo v zadeve podpisanega kluba osebo gospoda direktorja pošte dr. Debelaka, izjavljamo, da smo klub ustanovili in ga tudi sedaj širimo s svojim pozivom popolnoma po svoji lastni iniciativi. Gospoda direktorja pa nismo nikoli vprašali za mnenje v tem pogledu, ker se zavedamo, da ne širimo protistavilni ideji in se pri svojem poštenem delu ne damo od nikogar komandirati. Klub demokratičnih poslanskih uslužbencev.

Dopisi

ST. JURIJ OB JUZ. ZEL. (Klerikalna blamaža). Okolico St. Jurja ob juž. žel. so smatrali klerikalci za svojo trdnjo domeno in so tudi občinske volitve na vizez do domnevo potrdile, ker je klerikalcem pripadalo 16, a združenim JDS in SKS 9 odborniških mest. Volitve starešinstva so pa klerikalce razočarale vse in pokazale pravo sliko. Očienli klerikalni kandidat je propadel in je zmagal z enim glasom večine dosedanjih županov, narodnjak g. Jože Ratej. Starešinstvo so si z enim glasom večine priborili klerikalci. Nezadovoljni s tem izidom, so se obesili na neko formalnost in ugovarjali. Pri ponovnih volitvah pa je bil pod vtisom napredne zmage soglasno izvoljen g. Ratej. Tudi vseh 6 svetovalcev je izvoljen iz naprednih vrst in sicer: Guzej, Martin Klajnšek, Blaž Moleb, Ferdinand Uranič, Miha Zupane in Jernej Sivka. Tako je, kjer se smotrno dela!

BREŽICE. Dne 15. t. m. je umrl, začet od možganske kapi, upokojeni preglednik finančne kontrole, g. Martin Pinčerič, v 75. letu starosti. Pokojnik je bil blag mož in vedno narodnega mišljenja. Kakor mnogo drugih uradnikov, je bil tudi on zaradi svoje narodne zavestnosti preganjen in je bil leta 1895. prestavljen iz lepega Celja na Gornje Stajersko. Šele čez pet let se je mogel vrniti v svojo domovino, ki jo je tako iskreno ljubil. Naj mu bo ohranjen blag spomin. Pokojnik je bil sošolec pokojnega lavantinskega škofa dr. Napotnika.

Ali ste že poslali? naročnino za »Jutro«

Pred desetimi leti

29. julij 1914.

Avstrijska vojna napoved Srbiji dne 28. julija je bila novo presenečenje za Evropo, katere simpatije so bile zlasti po sijajnem, do skrajnosti popustljivem odgovoru beograjske vlade, domala povsod na srbski strani. Največje ogorčenje pa je nastalo v Rusiji in dne 29. julija je ruska vlada odredila mobilizacijo v zapadnih vojaških okrožjih. Istotčasno je ruski poslanik v Berlinu po nalogu Sazonova izjavil, da Rusija nima nikakršnih sovražnih namenov zoper Nemčijo. Hkrati je Sazonov prosil angleško vlado, naj posreduje na Dunaju, da bi se ustavile vojne operacije zoper Srbijo.

Med tem pa je ruski car Nikolaj poskušal na svojo roko še eno sredstvo, da se reši mir. Poslal je dne 29. julija na svojo roko, brez posveta s svojo vlado nemškemu cesarju telegram, v katerem ga roti, naj zadrži Avstrijo in tako prepreči krvavo vojno.

Tudi Wilhelm se je obrnil na carja s posebnim telegramom, tako da sta se znamenita brzojava križala. Toda Wilhelmova bojaželjnost je prav tako dokumentarno dokazana in vsa njegova dejanja onih dni so imela le namen, zvaliti krivdo in odgovornost za vojno na druge — za oči premalo informiranih in prelakovernih. Iz objavljenih dokumentov se jasno razvidi, da je vse dejanje in nehanje Wilhelma in nemških diplomatov imelo težnjo, izvesti vojno, hkrati pa vse urediti tako, da veljajo pred domačim in tujim svetom nasprotniki kot vojni izdajavci.

Isti dan, 29. julija, je dospela križarka »France« s Poluecarjem in Vivianjem v Dunkerque; nameravani obisk v Kodanju in Kristijaniji je moral seveda opustiti. Sedaj šele je mogla Francija nastopiti diplomatsko v polni meri, kar je bilo prej, ko se je nahajalo vrhovno vodstvo države na potovanju, zelo oteženo.

Ob Donavi, Savi in Drini so se ta dan pričele sovražnosti med avstro-ogorskimi in srbskimi četami. Vojna furija je kot prvo žrtev zadela železniški most med Beogradom in Zemnom, ki ga je dalo srbsko vojaško zapovedništvo razstreliti ob 1 uri 20 minut zjutraj. Tekom dopoldneva so avstrijski donavski monitorji »Temes«, »Bodrog« in »Szamos« obstreljevali srbske čete, nameščene po utrjenih višinah Topčiderskega brda. Tekla je prvič kri na obeh straneh.

Tudi pred desetimi leti

»Slovenec« je dne 29. julija 1914. pisal: Bad Ischl: Naš presvitli viteški vladar cesar Franc Jožef I. je izrazil željo, da bi se preselil v Budimpešto, da bo bližje bojišču.

»Srbski vojniki dezertirajo kakor še nikdar prej. Srbski narod še ni pozabil, kdo je rešil Srbijo popolnega poraza pri Slivnici.«

Potem citira neko knjigo Vladana Gjeorgjevića, ki so ga vedno smatrali za prijatelja Avstrije in ki je bil minister za vlado kralja Milana: »Področje počenja od Ljubljane in Trsta pa daleč doli v Macedoniji mora biti temelj narodnega edinstva. Bosna in Hercegovina pa je za Srbijo to, kar je Moskva za Rusijo ali Branibor za Nemčijo«. To se razume, da za Gjeorgjevičevu pisanje ni odgovorna srbska vlada. Ako pa tako piše trezen in izkušen politik, ki še pri tem uživa glas našega prijatelja, kakšne misli morajo rojiti po glavi drugim...

V »Ljubljanskim novicah« »Slovenec« beremo od istega dne, kako so veselo »ajurkali« kranjski fantje. Pelj so v veseljem in poskočnem ritmu jeften, ki se glasi: »Ooj, puške pokajo, se sablje bliskajo, Srbi jokajo, a Kranjci vriskajo«. Dalje izvem, da se tudi »velike trume moških oblegale ljubljanske spovednice in prejemale sveto obhajilo, od mize Gospodove pa so šli kakor levi na bojno polje s klici: »Živela Avstrija, doli s Srbijo, vojska Srbiji!« »Prizori so jasno pokazali lepe lastnosti našega vojakov.« »To pač najbolj priča, ko so se Srbi varili, ako so kdaj računali na to, da bi se zvestoba Slovencev, do habsburškega prestola sploh kdaj mogla omajati.«

O volitvah v Sibeniku (občinskih), govori isti »Slovenec«, da je doživela poraz liberalno-srbska stranka pod vodstvom znanega političnega kameleona Drinkovića (sedaj blokaša).

»Slovenec« z dne 29. julija poroča dalje z veseljem, da je bil v Dubrovniku aretiran dr. Čingrija, da so bili ustavljeni hrvatski listi »Slobodna Rijeka«, »Vihor«, »Narodno Jedinstvo« in »Glas Slobode« (sama nacionalistična glasila, poslednje socijalistična), da so razglašene v Zagrebu izjemne odredbe itd.

V dolgi rubriki »Naš sovražnik« opisuje »Slovenec« Srbe. Najzanimivejše je njegovo poročilo, da je stotnik Dušan Petrović v Beogradu z bičem pretepel prestolonaslednika, ki je dvoril Hartwigovi hčerki. »Slovenec« pravi: »Lahko si mislimo, kakšno je bilo vedenje prestolonaslednika napram gospodični Hartwigovi, ako je privedel srbskega častnika, do tega, da je prestolonaslednika z bičem pretepel.«

Nato sledi zonet poročila, da je v Za-

grebu prenehal izhajati Hrvatski Pokret, da so aretirali v Gorici dr. Fr. Gabrška, Jakila, Urbančiča in druge. Itd. itd. Tako je bilo pred desetimi leti. In kako je danes?

Občina Celje-okolica

V nedeljo se je vršila tretja seja občinskega odbora za izvolitev starešinstva. Kakor znano, je bil na prvi seji dne 29. m. m. s pomočjo nemškutarjev izvoljen za župana klerikalec Ivan Glinšek iz Zg. Hudenje, nakar so vse tri ostale skupine (gospodarska stranka in obe socijalistični skupini), ki tvorijo absolutno večino z oddajo praznih glasovnic preprečile izvolitev starešinstva. Ker tudi druga seja dne 6. t. m. ni imela nobenega uspeha, so se pričela tritedenska pogajanja med skupinami, ki pa tudi niso prinesla zaželenega rezultata. Tekom tretje seje v nedeljo se je končno dosegel sporazum, na podlagi katerega je župan Glinšek odklonil izvolitev, da bi se stem odvrnil sum, da so pri njegovi izvolitvi odločali nemškutarski občinski odborniki. Na ta predlog naprednih zastopnikov pa so stali klerikalci svoj predlog glede razdelitve svetovalskih mest, ki ga je gospodarska stranka sprejela pod pogojem, da pride prvo mesto odborniku Gospodarske stranke, ki tudi sama odloči zastopnika nepolitične občinske stranke.

Na podlagi tega sporazuma je župan Ivan Glinšek podal svojo odstopno izjavo, kakor je bil po spremembi dnevnega reda zopet izvoljen županom, tokrat pa z absolutno večino 25 glasov. Kot prvi občinski svetovalec (podžupan) g. Vinko Kuvovec (GS) 30 glasov, nadalje kot svetovalec g. Baltazar Baeber (GS), Valentin Hrstnik, Franc Jelen (socijalista) in Jurij Stenčar (SLS) vsak po 29 glasov, kot 6. pa g. Rudolf Novak (NOS) 28 glasov.

S tem je zaenkrat preprečena delazmožnost novega občinskega odbora celjske okolice in odstranjena nevarnost upostavitve gerenta. Gospodarska stranka sicer ni mogla ustvariti trajne delovne večine, toda posrečilo se ji je vsaj ublažiti nasprotstva med posameznimi strankami, tako da bo s pomočjo treznih in prevdarnih mož mogoče pričeti s koristnim in smotrenim gospodarstvom, ki ga občina že občutno pogreša.

Iz demokratske stranke

Somišljeniki JDS se opozarjajo na volilni imenik. Rok za reklamacije za občinske volitve v Ljubljani poteče že 6. avgusta. Zanimajte se za to, ali ste vpisani v volilnem imeniku. Imenik je na razpolago in dobe se informacije pri tajnistvu JDS za Ljubljano (Konkretni tra-

1) vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 4. do 6. ure zvečer. Prepričate se zase in prijatelje, ali ste v volilnem imeniku. — Tajništvo JDS.

Krajevna organizacija JDS v Mariboru ima danes v torek ob 20. uri v sejni sobi tajništvo, Cankarjeva ulica št. 1, vbov iz večje veletrogeve g. Soštrica — izredni občni zbor, na katerem bo definitivno določena lista demokratiških kandidatov za mariborske občinske volitve. Vabljeni so vsi člani demokratske stranke v Mariboru. V sredo, dne 30. t. m. ima seja odbor narodnih stank, ki bo sestavil celotno kandidatno listo koaliranih narodnih stank. Radi nujnosti zborovanja se pričakuje polnoštevilna udeležba.

Politične beležke

+ Popreje so obetali srečnemu ljudstvu zlate gračove, češ naj le pridemo mi klerikalci do državnih jastil, pa bodele videli, kako se bodo Kranjcem vremenoma čez noč zjasnila. Sedaj ko so nastopili svoj kratkodobni provizorji, se pa že vlečejo nazaj: »Slovenec« v posebni izdaji že jadikuje: »Novo vlado, ki je prevzela žalostno dedščino, čaka težavna naloga, da napravi red, popravi storjene krivice, omogoči državljanom mirno življenje in zaščiti narodno gospodarstvo, ki je začelo strašno propadati.« In klerikalno zmogoslavje je dobilo sordino: Vemo da bodo korupcionisti (tako imenuje »Slovenec« pristaje narodne koalicije), ki so praznili sedaj (to je imenitno! ker predpostavljajo, da bodo v naprej praznili oni) državne blaginje, napeli svoje zadnje sile, da bi se opomogli od strahotnega poraza... Izgleda, da je novim režimiljem nekoliko tesno pri srcu. Njihove obljube velenjenjem državljanom so pa tudi svoje vrste...

+ Rezervirano za radičevce. Trije portfelji nove vlade g. Davidovića so baje rezervirani za radičevce, ki so baš sedaj s svojo HRSS prestopili v komunistično kmetsko internacionalo. Ljudski komisar Manuški je nedavno na seji tretje internacionale omenil, da boljševiškemu poskusu ustvariti skupno fronto delavcev in kmetov na prvem mestu pomaga Radičeva, mirotnova republikanska stranka in je končal: »Radičeva zmaga na Balkanu bo pomenila zmago mednarodnega proletarijata!« Novi kabinet ima torej velike naloge pred seboj.

+ Naknadno popravljanje. Konstituirali smo, da se je dr. Ravniharjevo glasilo tako sramovalo klerikalnega govora svojega gospodarja, da je v soboto ta govor z imenom govornika vred sploh zatajilo. Medtem se je dr. Ravnihar vrnili iz Beograda in je »napravil red«. Narodni Dnevnik sedaj naenkrat trdi, da je v soboto opustil priobčitev Ravniharje-

Naši kraji in ljudje

Novi ministri

Ministrski predsednik Li. Davidović

Najmočnejša grupa v novi vladi so Davidovičevci. Intelektualno najjačji med njimi je zunanji minister dr. Voja Marinković, po politični preteklosti srbski naprednjak. Dr. Marinković zastopa kot poslanec podrinski okrug ter je bil za časa vojne srbski minister za narodno gospodarstvo. Ko so bili demokrati v opoziciji proti Protić-Koroševci vladali in pozneje, so ga klerikaleci strastno napadali kot korupcionista ter je bil z njihovo pomočjo v parlamentu sestavljen proti njemu poseben preiskovalni odbor.

Novi minister za trgovino, ki vodi tudi ministrstvo za šume in rude, dr. Ilija Šumenković, je poslanec v Bišolji ter eden izmed mlajših članov Davidovičeve skupine. Bil je dalje časa v diplomatični službi. Minister gradnjav Dragutin Pečić je bil že v predvojni Srbiji minister. Tudi pri njemu so svoj čas klerikaleci razvili divjo gonjo. Po poklicu je minister Pečić odvetnik v Beogradu. Minister za pošte poslanec Pera Marković iz Valjeva, odvetnik po poklicu, ki je v demokratskem klubu bil voditelj tako zvanega centra.

Minister finance dr. Mehmed Spaho je bil že opetovano minister. Ravno tako je znan dr. Hrasnica. Novi minister socialne politike dr. Behmen je eden izmed mlajših voditeljev muslimanske stranke.

Ime Nastasa Petrovića je igralo že žalostno vlogo v predvojni Srbiji. Znan je afera bratov Novakovičev, v katero je bil po nedožnem zapleten naš ožji rojak tedanji orožniški poveljnik v Beogradu pokojni Janko Vukasović.

Klerikaleci so porinili tri nove može na ministrske fotelje. Pri njih velja očitno pravilo, da je treba «iti po redu». To je, izgleda, tudi glavna njihova kvalifikacija. Minister poljoprivrede dr. Fran Kulovec je duhovnik in je bil vojni kurat, minister prometa Anton Sušnik je profesor zgodovine. Njegovo ime je bilo javnosti do sedaj znano kot avtorja, odnosno izdajatelja knjige «Svetovna vojna», ki je svojčas s črnilom mazala in premazovala Srbe, Ruše in druge «sovražnike» ter slavlila zmage avstralskega in nemškega orožja. Ravno tako je profesor zgodovine novi minister za agrarno reformo Ivan Vesonjaš, ki je v mlajših letih bil odločen naprednjak in zagrizen nasprotnik dr. Korošca. Profesor Vesonjaš je svak znanega klerikalnega prvaka prof. B. Remca.

Minister vojne in mornarice general Stevan Hadžić je bil minister v prvem Protićevem in v demokratsko-socialističnem kabinetu ter je sedaj vršil funkcijo prvga kraljevega pomočnika.

V celotni svoji sestavi kabinat ne

nudi garancij, da bodo pod njegovim vodstvom državni posli šli redovito svojo pot. Računati moramo z novim zastojem vsega notranjega razvoja. Čeravno novi režim ne more dolgo trajati, je vendar obžalovati škodo, ki jo bo prizadejal.

Imenovanja v osnovnošolski službi

Šolski okraj Brežice: Na šestrazredni osnovni šoli v Brežicah Marica Zagarjeva, učiteljica ravnatelj; na petrazredni osnovni šoli v Vidmu Marija Kavbarjeva, učiteljica ravnatelj.

Šolski okraj Črnomelj: Na osemrazredni osnovni šoli v Črnomlju Josko Strubelj, učitelj ravnatelj; na dvorazredni osnovni šoli v Doblicah Ljudmila Pfafferjeva, učiteljica ravnatelj; na tri-razredni osnovni šoli v Dragatušu za učitelja upravitelja Alfred Kos, na pet-razredni osnovni šoli v Podzemlju za učitelja upravitelja Matko Ljubič, učitelj na Golem in za učiteljico Franja Pasek-Vrhunčeva, učiteljica istotam.

Šolski okraj Kamnik: Na šestrazredni deški osnovni šoli v Kamniku za učitelja Ivan Hrovat, učitelj v Novem mestu, na petrazredni osnovni šoli v Komendi Ivan Golob, učitelj v Podzemlju in Josipina Vodičkova, učiteljica istotam, na dvorazredni osnovni šoli v Skarčini za učiteljico Valerija Arriglerjeva, učiteljica ravnatelj; na tri-razredni osnovni šoli v Stranjah Ljudmila Casagrande - Lavrenčičeva, na šestrazredni osnovni šoli v Moravčah Franja Tiran - Kroljčeva.

Šolski okraj Kočevje: Za učitelja upravitelja na osnovni šoli v Oslinici Janko Koropec, za učiteljico na šestrazredni osnovni šoli v Sodražici Pavla Kosova, učiteljica v Hinjah.

Šolski okraj Krško: Za učiteljico na pet-razredni osnovni šoli v St. Jerneju Vera Severjeva in Ana Sestova.

Šolski okraj Laško: Za učitelja upravitelja v Reki Anton Seliskar, za učiteljico Roza Seliskarjeva za učitelja upravitelja v St. Rupertu Ferdinand Vidmar, za učitelja v Trbovljah - Vode Anton Beg.

Šolski okraj Litija: Za učitelja na šest-razredni osnovni šoli v Litiji Josip Zupančič, učitelj v Poljanah, za učiteljico v St. Vidu pri Stični Pepina Ivančičeva, učiteljica na Trebelnem, za učiteljico v Zagorju ob Savi Vida Knajslava, učiteljica v St. Jerneju.

Šolski okraj Ljubljana okolica: Za učitelja na petrazredni osnovni šoli v Borovnici Viktor Engelsberger, nadučitelj v Rakitni, na šestrazredni osnovni šoli pri Dev. M. v Polju Ivan Švara, učitelj v Gorjah, na štiri-razredni osnovni šoli pri Sv. Petru pri Ljubljani Miroslav Zor, učitelj na Trebelnem, za učitelja upravitelja v Škocjanu pri Turjaku Leopold Likar, učitelj v Loškem potoku.

Šolski okraj Novo mesto: Na šoli pri Sv. Petru pri Novem mestu Pavla Munda - Štrumbljeva, učiteljica v Gornjih Sušicah.

Šolski okraj Radovljica: Na petrazredni osnovni šoli v Bistrici za učiteljico Marija Markizetijeva, učiteljica v Jesenicah, na šestrazredni deški osnovni šoli na Jesenicah Erna Kramaršičeva in Marija Sitnikova, na šestrazredni osnovni šoli v Koroški Beli Vlado Mlekčič.

Šolski okraj Sevnica: Na šestrazredni osnovni šoli v Rajhenburgu za učitelja Ljudevit Burja, učitelj na Polensaku, za učiteljico Marija Štravseva, učiteljica ravnatelj, na šestrazredni osnovni šoli v Sevnici Roza Moričeva.

Poskusite

Triumfalen sprejem Štuklja v Novem mestu

Novo mesto, 27. julija.

Dolenjska sokolska metropola se je odela v narodne zastave že takoj, ko so dospeli prve vesti o zmagovalnem izidu telovadne tekme v Parizu. Čim pa se je zaznal čas prihoda našega prvaka v roj-
no mesto, se je pričelo Novo mesto pripravljati, da ga najprijetneje pozdravi in sprejme. Deputacija novomeškega Sokola je odšla v Ljubljano, da mu prva častila in ga spremlja na potu k svojem. Na vseh postajah ga je občinstvo navdušeno pozdravljalo. Sokol v Trebnjem mu je priredil iskren bratski sprejem. Na kolodvoru je bilo zbrano članstvo z naraščanjem in veliko množico občinstva. Kolodvorsko poslopje in prostor pred kolodvorom je bil razsvetljen. Zmagovalec je prvi nagovoril starostnika Sokola v Trebnjem br. V. Tomić, vadiateljski zbor mu je bratsko čestital, članice pa so mu poklonile lep šopek. Brat Štukelj je izstopil in se zahvalil za pozdrav, nakar je odpeljal vlak z desetminutno zamudo proti Novemu mestu, spremljan od navdušenih pozdravov vsega občinstva.

Med viharinami Zdravot-klici in sviranjem sokolske koračnice je privzvil vlak na postajo Novo mesto. Bil je veličasten, prizor, ko je večstožljava množica prožila roke v pozdrav svojemu rojaku-zmagovalcu. Čim je izstopil iz okrašenega voza, so ga sotelovadci dvignili na rame, iz vseh grl pa je orlo: Zdravo naš Leo! V imenu novomeškega Sokola ga je v vzo-
šenih besedah pozdravil namestnik starostne I. Mozetič, sestra načelnica pa mu je izročila šopek duhtečega cvetja. Imen-
om Orjune mu je čestital predsednik Malasek, članica Orjune pa mu je izročila šopek. Nato se je pred kolodvorom formaliziral sprevid, katerega se je udeležilo članstvo z naraščanjem, delegati drugih društev in deputacija Orjune. Med sviranjem godbe in prepevanjem mladine je prispel sprevid v mesto. Vse hiše so bile v zastavah, okna okrašena z zelenjem in bajno razsvetljena, na mnogih hišah so bili tudi proslavni napis. Po mestu so nosili prvaka njegovi bratje telovadci, občinstvo pa mu je prirejalo viharne ovacije in ga obšipalo s cvetjem.

Pred magistratom je zažarel odsev bengaličnega ognja in obseval po prostornem trgu navdušene obrazne pričakovalec. Zupan br. dr. Režek je imenoma novomeške občine, ki je tako srečna, da ima svetovnega telovadnega prvaka, nagovoril slavljena z besedami: «Ave triumphator!» Brat Leo se mu je ginjen zahvalil z zadržanim, da sprejema čestitke ne zase, ampak kot član organizacije, ki mu je dala zdravje, voljo in moč, da je tako častno zastopal jugoslovanske barve v svetovni areni. Apeliral je na matere in očete, naj pošiljajo svojo dečo v sokolsko telovadnico, da jo čuva, neguje in vzgaja, ker edino Sokolstvo vodi do zmage. Sprevid je krenil potem po Kan-
dijaki ulici mimo Štukljeve rojstne hiše, kjer so goreli na vrtu trije ognji, in se vrnil potem na trg Kraljeviča Petra, kjer je bil razhod. Ginitiv je bil sprejem pred zmagovalčevim domom na roman-
tičnem bregu visoko na skalah starodavnega obzidja, nad tiho, mirno in zeleno Krko. Skromen in ličen slavalok z napisom «Srečen dom, ki sprejema zmagovalec», so mu postavili pred hišo njegovi uličani, mal deček in deklica pa sta deklamirala v pozdrav prirske besede in ovila slavljena z zelenjem. Navdušenje je bilo nepopisno in množica se ni hotela raziti, dokler se Štukelj ni pokazal na balkonu in se zahvalil svojim dragim brežanom.

Zvečer se je vršil v Narodnem domu pozdravni večer, ki so ga aranžirale novomeške narodne dame. Iz vseh krajev prihajajo na župno predsedstvo poročila o slavnostnih bakljadah na čast zmagovalec. Tvrška Povh in Medić je najokus-

neje uredila svojo izložbo, kjer je razstavljena zlata kolajna in lepa okrašena slika brata Leona.

Anketa privrednih krogov mariborske oblasti

Dne 23. t. m. se je pri g. velikem županu v Mariboru vršilo posvetovanje z zastopniki raznih, trgovskih, obrtniških, industrijskih in drugih gospodarskih krogov, na katerem so se obravnavala vprašanja, katerim naj državna uprava v bodoče posveča svojo posebno pažnjo, zlasti se ona, za kojih udeležitev je treba preskrbeti krite v bodočem državnem proračunu.

Po ugodnih besedah velikega župana se je o posameznih točkah dnevnega reda kmalu razvila živahna debata, v katero so s stvarnimi izjavami in konkretnimi predlogi posegli razni govorniki.

Širok okvir posvetovanja je zavzemalo vprašanje povzdige obrti. V doseg tega smotra se je povdarjala potreba predavanja, strokovnih tečajev za naraščajo, prirejanje krajevnih razstav za posamezne stroke in drugo. V vrsto sredstev za povzdigo obrti spada tudi vprašanje delitve ljubljanskega urada za pospeševanje obrti, ki jo bo treba izvesti.

Po pretrpeten stanja trgovskih in trgovski nadaljevalnih šol se je glede obrtnega šolstva ugotovilo, da stanje slednjega v mariborski oblasti nikakor ni povoljno, zaradi česar čakajo v tem pogledu še važne naloge svoje rešitve. Znatno preokret na tem polju znači obrtna šola, ki se namerava ustanoviti v delavnicah bivše južne železnice.

Ob preduku na splošna gospodarska vprašanja mariborske oblasti se je ome-
nila tudi sedanja industrijsko-obrtna razstava. Razni govorniki izražajo naziranje, da zaporedno prirejanje razstav v Mariboru ne more imeti zaželjenega uspeha. G. veliki župan želi, da bi sedanji poizkus prireditve uspel in da žrtve ne bi bile zaman.

Glede prirejanja razstav v širšem obsegu vlada splošno mnenje, da bi se take razstave v Mariboru prirejele sporadno z vsemi interesiranimi obrtniki, industrijskimi in drugimi gospodarskimi krogi kakor s pristojnimi činitelji ljubljanskega velesejma, zlasti ker more Maribor le v razdobjih 4-5 let zbrati toliko novih produktivnih sil, da razstava lahko računa na gotov uspeh.

Navzoči interesenti so načeli tudi vprašanje o delitvi okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Kot nujno potrebno smatrajo, da se ta delitev čimprej izvede. G. veliki župan je mnenja, da je treba to vprašanje dobro pretehtati, ter bo v to svrhu v kratkem sklical posebno anketo, h kateri bodo pritegnjeni vsi prizadeti krogi skupno z zastopniki delodajalcev. Končno se je razpravljalo še o stanovanjskem vprašanju in o gradbenem gibanju.

Posvetovanje o drugih važnih vprašanjih gospodarskega značaja se je zaradi pozne ure moralo preložiti na prihodnji sestanek, katerega namerava sklicati g. veliki župan v kratkem.

Javna dela v Ljubljani

Javna dela v Ljubljani so tekom zadnjega časa precej napredovala. O stanju dela na Aleksandrovi cesti, ki se namerava asfaltirati, smo že pred par dnevi poročali. Odvišen material vozijo raz Aleksandrovo cesto v novi tivolski park ki se razprostira za Jakopičevim pavilijonom. Do sedaj je približno polovico poti v tem parku posutih in bo šetalnice lahko kmalu otvoreno. Tekom jeseni in pomladi se namerava novi park oplešati še z raznimi novimi skupinami dreve in grmičja. Pogled raz gornji konec novega parka proti ljubljanskemu gradu je krasen.

Obenem z ureditvijo parka se uredi tudi kanalizacija pred Jakopičevim pavilijonom, tako da se sedanji odpadki rek odpravi. Delo se bliža koncu in bo vsekakor okolica umetniškega pavilijo-

na ob prihodnji umetniški razstavi imela dosti prijaznejše lice kot dosedaj.

Na Gosposvetki cesti se med Knežovo ulico in Bleiweisovo cesto delajo asfaltni hodniki, ki bodo dali teci cesti povsem drugačno lice. Treba bi bilo, da se v doglednem času vsa ta cesta, ki vodi na Gorenjsko, uredi. Ne le z ozirom na velik osebni promet, marveč tudi z ozirom na tujski avtomobilski promet, ki se za izlete v našo Švico poslužuje edino le te ceste.

Na Resljevi cesti se med Komenskega in Copovo ulico izmenjuje stari hodnik z novim asfaltnim. Nadalje se izmenjuje samotni hodnik med frančiškanskim mostom in Wolfovo ulico z asfaltnim.

V Kolodvorski ulici se popravljajo porfirni hodniki.

Cestni parni valjar je utrdil Orlovo ulico, tako da je sedaj prav lep dohod iz Dolenjske ceste k novemu kopalšču na Ljubljani. Na Mirju je urejena sedaj Gorupova ulica do Gradašice, Dobrilova ulica pa med Gorupovo in Bogiščevo ulico. Nadalje se utrjuje na Mirju Vrstovškova ulica.

Kakor čujemo, se prične v kratkem pretlakovanjem Dunajske ceste. Delo se izvrši v treh etapah. Letos se pretlakuje del med pošto in Kolezijsko ulico ter je gradbena direkcija že dala v ta namen potrebni kredit na razpolago. Vladni komisar dr. Krejči je odredil, da se obenem tlakuje tudi mestni del Dunajske ceste ter da se asfaltira hodnik ob Fröhlichovi hiši, ki se nahaja sedaj res v obupnem stanju. Vladni komisar je, kakor čujemo nadalje odredil, da se tlakuje Frančiškanska ulica ter napravijo novi asfaltni hodniki v Knafljevi ulici, kjer so stare plošče že vse razbite. Frančiškanska ulica se namerava tlakovati z porfirnim malim tlakom in sicer iste velikosti kakor je v Wolfovi ulici.

Ko se vsa ta dela izvršijo, bo okolica pošte, ki je najbolj frekventirana prometna točka v Ljubljani, na ličnosti zelo pridobila; treba je pa tudi reči, da je ureditev teh cest in ulic nad vse potrebna.

REMINGTON Mod. 12
brazilski pisalni stroj
FRANC BAR Cankarjevo nabr. 5. Tel. 407

Žrtev Triglava

V soboto ponoči je postal splošno priljubljeni gorski vodnik in lovski gonjač dovipni Anton Hlebanja iz Mojstrane žrtev Triglava. Kot dober poznavalec vseh potov se je v temi vračal domov, pri tem pa je očitno zgrešil pot in ga je pod Kredarico podrl vihar v prepad, kjer je obležal takoj mrtev.

O katastrofi je obvestila na Triglavu navzoče turiste najprej gđ. Rabič iz Mojstrane, ki je v nedeljo zjutraj vsa preplašena prihitela v Aleksandrovo dom in prinesla grozno vest. V koči so se nahajali nadzornik Stiasny iz Krškega, skalaš Jože Čop in ravnatelj Spende, ki je odšel v petek v društvenih zadevah kot gospodar Aleksandrovega doma in Vodnikove kočice na Triglav. Ravnatelj Spende, Matevž Škantar iz Boh. Srednje vasi, katerima se je v Vodnikovi koči pridružil še neki češki turist, so na potu na vrh Triglava opazili na Bambergovi poti tri turiste, ki so se vsled vetrovnega vremena zatekli v Aljažev stolp. Bili so to nadzornik Stiasny iz Krškega, Joško Peršič iz Ljubljane in vodnik Hlebanja. Noč med soboto in nedeljo je bila zelo viharna, vendar pa se je Hlebanja kot dober poznavalec Triglava kljub temu odločil, da se vrne domov. Hotel je pot na Krmo nekoliko skrajšati, pri tem pa je najbrže pri kapelici zašel na stran in ga je vihar podrl v prepad. Našli so ga na progu pod skalami pod Kredarico mrtvega. Ležal je na trebuhu z nogami navzdol; tik levega ušesa je imel globoko rano, po ostalem telesu pa več rdečih podplutb.

Darujte za Slajpahov fond!

Kulturni pregled

Iz moskovskega glasbenega življenja

Vsako mesto, kjer se goji glasba v pravem pomenu besede, napravi ob koncu sezone bilanco, katera pokaže, ali je bilo življenje v zadnjem letu naprej, ali če je nazadovalo. O glasbeni Rusiji smo brali zadnja leta malo razveseljivih in avtentičnih vesti, zato nam je sledeče poročilo tembolj dobrodošlo.

Sinfonični koncerti se v Moskvi tekom poslednje sezone niso posebno razvili. Ruska sinfonija je preživela materialno krizo, ki jo vsem sliči na ono, kar se je v tem oziru odigravalo na zapadu. Sinfonična muzika se je v Rusiji največ gojila v Petrogradu, v znani Beethovnovi dvorani.

Največ zanimanja je zbudilo v glasbenih krogih gostovanje inozemskih dirigentov, posebno kapelnikov Frieda in Walterja. Od domačinov je dosegel največ uspehov direktor glasbene sekcije v petrogradskem Velikem gledališču B. Krasin, ki je vneto deloval na to, da bi obnovil zastareli repertoar. Preskromna gmočna sredstva so ga v njegovem idealnem stremeljenju ovirala. Vendar se se nekateri noskusi norečili. Večer

Skrjabinovih kompozicij, ki se je vršil pod taktirko dirigenta Kupra, glasbenika skoroda evropskega formata, je uspel sijajno. Posebno se je odlikovala izvedba «Prometeja».

Drugi koncert je bil posvečen skladbam Mjaskovskega. Prokofijeva, Stravinskiga in drugih ter je zaostajal za prvim. Krivdo na tem nosi deloma izbor del samih. Vendar je občinstvo navdušeno sprejelo zlasti komade Prokofijeva, kateri so se izvajali pod vodstvom kapelnika Feinberga. Stravinski v Rusiji ne prosperira. Občinstvo je mnogo bolj naklonjeno že imenovanemu Prokofijevu. Tudi šesto sinfonijo Mjaskovskega poslušarado.

V prošli sezoni se je zopet pojavila pristna ruska posebnost — orkester brez dirigenta, tkzv. persiflance (Pervij sinfoničeskij ensemble). Privlačnost njegova pa je nekoliko popustila. Pokazalo se je, da je institucija preveč neekonomska. Pod vodstvom dirigenta bi se dosegel isti uspeh mnogo lažje in mnogo preji. Toda če bi se to zgodilo, bi seveda «persiflans» prišel ob svojo veljavo.

Slabše kakor sinfonična muzika so bile obiskane produkcije posrednih virtuosov. Čelist Spielman je iznenadil poslušalce z neoričakovano dognanim komornim

slogom. Med koncertnimi pevkami je prvačila V. Duhovskaja. Spremljal jo je na klavirju pianist Richter. Moskva je tudi večkrat slišala popularno ljubljensko Lodjevo.

Vse klavirske umetnike je prekosil pianist Seiliger. Občudovanje je zbuhal njegova tehnična plat. Feinberger, ki je tudi dirigiral, pa je bil intimiran in topeljši. Kakor nova zvezda se je pojavil Henrik Neuhaus. Izkazal se je posebno kot kongenialen interpretator Skrijabina in Chopina. Od mlajših treba omeniti So frieškega in Tamaro Kusnjecovo, ki je nastopala samo v komornih produkcijah skupno s Spielmanom.

Glasbeni gurmani so najbolj pogrešali nastope kvarteta «Stradivariusa». Svetovna vrednost njegova je izven vsakega dvoma. Člani kvarteta so se pripravljali na turnejo po Evropi, toda niso šli nikamor, ker jim ni bilo dovoljeno vzeti s seboj instrumentov, ki so sedaj v Rusiji državna last. Za domačo rabo pa dobe danes vsi umetniki na posodo najdragocenejše stradivarje iz državnih muzejev.

Poleg «Stradivariusa» se je v Moskvi osnoval še drugi kvartet, ki nosi ime «Kvartet konservatorija». Njegovi člani so: Ciganov, brata Širinsky in Borisovski. Ruski trio Šer - Kroj - Ehrlich pa ima za seboj plodovito sezono in pripravlja nov bogat repertoar.

Zgodovina slovenskega petja v Mariboru. G. H. Družovik, profesor petja na mariborskem učiteljskem se že dolgo peča s študijem zgodovine slovenskega narodnega gibanja, dasti petja v Mariboru letošnjo zimo je prireditel s svojimi gojenci zanimiv koncert pesmi, ki so jih peli od početka v Mariboru na koncertih in besedah «Slovenske čitalnice». Te dni pa je izšla v mariborski znanstveni reviji «Casopis» za zgodovino in narodopisje obširna Družovičeva študija «Zgodovina slovenskega petja v Mariboru», ki pričene z dobo pred čitalniškim petjem s pregledom slovenskega petja v prvi polovici 19. stoletja in konča z dobo čitalniškega moškega zborovega petja do leta 1884. Velezanimiv spis bi si moral prečitati vsak slovo. izobraženec, ki hoče poznati našo zgodovino in kulturni razvoj.

Glasbene prireditve v Rogaski Slatini. V sredo 23. t. m. je koncertiral v Rogaski Slatini operni pevec G. Josip Rijavec, katerega je spremljal na klavirju slatinski župan G. Bizjak. V soboto 26. tega meseca pa se je vršil operetni večer, na katerem sta nastopila Zagrebčana ga. Irma Polakova in G. Milan Sepet.

Priprave za Meštrovčev spomenik Marka Marulića v Splitu. Splitska mestna občina je pravkar podpisala pogodbo glede vlitja Meštrovčevega spomenika Marka Marulića v bron. Delo izvrši zagrebška umetniška akademija. Takoj zatem se razpiše natečaj za podstavek spo-

menika po Meštrovčevem načrtu. Spomenik bo dogotovljen v par mesecih.

Razstava vojvodinskih slikarjev v Novem Vrbsu. Letos poleti se vrši v Novem Vrbsu gospodarska razstava. Ob tej priložnosti se v istem mestu odpre razstava slikarskih del, katere se udeležijo upodabljači umetniki iz Vojvodine.

Koncert osijejskega pevskega društva «Svoboda». Osijejska «Svoboda» prireditel 9. avgusta v prostorih tamošnjega Narodnega gledališča koncertno-gledališki večer, na katerem se bodo izvajale skladbe Zgancina, Družovića, Marina, Sudarevića, Vilharja in Tacnika. Sodelovalca bosta tudi solista Milan Pichler in Josip Vuković. Poleg tega se uprizorita dve enodejanki, v katerih nastopijo člani osijejskega odra.

Karakteristika prošle češke glasbene sezone. Praški listi prinašajo sedaj ob sklepu glasbenega leta 1923-24. krajša in daljša poročila, v katerih podajajo resumé prošle glasbene sezone v CSR. Predvsem treba poudariti, da je bila prošla glasbena sezona sezona jubilejev čeških glasbenikov. Smetana je praznoval stoletnico rojstva, potekla je dvajsetletnica Dvořakove smrti in stopetdesetletnica najmarkantnejše postave češke muzike pred Smetano V. Tomaška. Od živih čeških glasbenikov je praznoval Josef Suk 50 letnico, Leoš Janáček pa 70 letnico rojstva. Med vsemi temi komponisti se je češka glasbena sezona oddolžila v največji meri Smetani, dalje Suku, Dvořaku

Domače vesti

... ZA TO RAJZO ZALOSTNO-O-O.

G. Sušnik je torej prišel do Gostinčarjevega »pušljica« in obratno. Ko se je v torek, vremenski kritični dan prvega reda, končinacija nekaj pokvarila, je Gostinčar postavil svoj »pušljica« v »lavor«, da mu ostane svež. Ali je tudi »z erdečo žido ga povil«, ne vemo. Mokroevetoče ročice so povečale žalostno svoje glavice ves teden. Korajžni komunistični ročni izdelci, ki so bili v prav ugodni razredici, se je še kolikor toliko držala. Republiško-avtonomističnega zmlazela pa to pot sploh ni bilo zraven.

Toda namesto nezvestega Ljube I. se je pokazal Ljuba II., ko so ga šli »klicati«. Dobili so prav za prav naenkrat »lube« tri, poleg Ljube II. se zagorsko in pa muslimansko devojko. Okrog Gostinčarjevega lavorja pa se je razlegla tačas pesmica: »Rožmarin se že suši, bo drugo farbo dubu, moj šocelj se že veseli, bo drugo Lubeo Luba...»

Sedaj so že vse tri zavber Lubeo skup. Radič se nekje lita po Rusiji, zato pa imamo notranjega ministra, ki nerad sliši ime bratov Novakovičev iz leta 1907. Bila sta v ječi umorjena. Kder je bral Macbetha, v, kako se je duh umorjenca prikazoval krivcu. Macbeth pa je vseeno segal za visokimi cilji. Kot tretja Ljuba dilber Spaho, tudi ni napak, in za petersburijske Vesenjak... dabome, nova vlada ima več humorja kakor jaz.

Es ist erreicht? Pušle, pušle za Senkingo, gnarce, gnarce, gnarce za »jengro«. Ta pesmica je programatična. Zaljubljeni v narodnih pesnicah duru takoj mol, na primer: »Svan'ca je padla n'coj ta nuč, zveza je vsem roščam pnuč«, in zapeljana devojka poje kma-ju post festum: »Pred kratkim sem plela rožmarin, rožmarin, zdaj pa že plejem sam polin, sam polin...»

Ko je Sušnik prejel osem dni stari pušle, si je mislil vključ globoki ganjenosti: »Naj bo zelen al pa suh, pušle ima čuden duh!« Potem je šel vpraševati Lubeo tri: »Al' gremo zdaj zihert malo spat, malo spat, al' treba bo kmal' slovo jemati?« M. A. C.

* **Promocija.** Na gospodarsko-šumarski fakulteti univerze v Zagrebu je položil 19. t. m. inženjski izpit g. Ivan Haršija iz Medvoda.

* **Izpremembe v državni službi.** Velikemu županu ljubljanske oblasti, oblastnemu hidrotehničnemu oddelku so dodeljeni v službovanje: inženjer Albin Pitanič, hidrotehnik Emil Podkrajšek in administrativni uradnik Josip Masnec — doslej vsi pri generalni direkciji voda v Ljubljani; velikemu županu mariborske oblasti pa je pridržen inženjer Feliks Celestin. — Poštnobrzojavni uradnik Maks Saurau v Mariboru je trajno upokojen. Poštarica Marija Pezelj je iz Zemuna premiščena v Novi Sad.

* **Z beograjske univerze.** Profesor beograjske univerze dr. Gjorgje Jovanovic je izvoljen za profesorja patološke anatomije na dunajskem vseučilišču, zahvalil pa se je za čast z motivacijo, da želi ostati v Beogradu.

* **Praski medicinci v Jugoslaviji.** Začetkom avgusta dopotuje v Jugoslavijo večja skupina praskih medicincev s profesorji v svrhu spoznavanja naših medicinskih ustanov.

* **Spartna kosa.** V Ljubljani je umrl večerj popoldne nadrevident juž. žel. v p. Alojzij Vadnal. Pokojni je bil vreden in izborni uradnik in je užival splošno spoštovanje in ugled. Pogreb bo v sredo ob dveh popoldne iz Trdinove ulice št. 8. — V Trnovski ulici je preminul večerj v starosti 93 let g. Karel Spil. — V Črešnjecju pri Slov. Bistrici je zatisnila večerj za vedno oči gospa Ljudmila Kregan,

in Janačka. Inozemske skladateljke pa sta zastopala Anton Bruckner in dunajski skladatelj R. Strauss, ki je praznoval v prvi polovici leta 1924. 60 letnico.

Pogajanja za koncert Paderewskega na Dunaju. Dunajska »Stunde« poroča, da se neka dunajska koncertna agencija pogaja z znanim poljskim pianistom Paderewskim glede koncertnih produkcij na Dunaju. Umetnik zahteva za vsak koncertni večer pet tisoč dolarjev nagrade.

Prva avstrijska premijera Langerjeve komedije »Kamela skozi uho šivanke« bo letos na jesen na Dunaju v »Rainund-Theatru«. V tem gledališču fungira kot ravatelj namestnik znani igralec Karel Heinz Martin.

Kongres nemške pevske zveze se bo vršil letos v Hannoveru. Udeležiti se ga 40.000 domačinov in gostov iz inozemstva. Udeležence pripelje na mesto 45 vlakov.

Tagore v Pekingu. Prošli mesec se je mudil indijski pesnik Rabindranath Tagore v Pekingu, kjer je pred kitajskimi intelektualci imel predavanje o kvarnih vplivih evropske civilizacije. Pesnik se je zavzemal za to, da Kitajci zavrnejo evropsko kulturo in organizirajo svoje lastne vrednote Orijenta. Radi te tendence, katero so nekateri smatrali za agitacijo proti Evropi, je prišlo med Tagorom in nekaterimi Kitajci do odprtega konflikta in do velike debate. Kitajski pisatelj Ku Hong Ming je nastopil proti indijski pesniku za javno razpravo, v kateri dokazuje, da je kitajski duh jase, preizčen in da temelji na nacionalizmu in

roj. Mašera, mati učiteljice gđe. Milice. Pogreb bo v sredo ob 5. popoldne na pokopališču v Črešnjecju. Blag jim spomin, žalujočim iskreno sožalje!

* **K prenosni naših srednjih sol.** Od informirane strani smo doznali in objavljamo: Ponavljalni izpit morajo ob že določenem roku opraviti tudi tisti prvotni drugošolci, katerim se je ta izpit dovolil iz predmetov, ki se zaradi prenosne prihodnje leto v prvem in drugem razredu ne bodo več učili. Kdor ga ne opravi, bo moral repetirati.

* **Splošni upokojeenci, nezgodni rentniki in vdove!** V nedeljo, dne 3. avgusta ob 10. uri dopoldne se vrši v Mestnem domu v Ljubljani shod upokojeencev. Na shod se vabijo vsi. Vabljeni so tudi narodni poslanci ter vsi odslužujoči gosposdije, ki so pripravljene delati na to, da se beda upokojeencev omili in že enkrat uredijo njih pokojnine in nezgodne rente. — Odbor koaliranih društev upokojeencev.

* **Zbor zveze slovenskih pevskih društev.** Minister svaobračja je delegatom slovenskih pevskih društev, ki se udeležijo kongresa, dovolil polovično vozno ceno na vseh državnih železnicah.

* **Smrt slovenskega legionarja iz Dobruže.** V Kostajnici je preminul dne 25. t. m. naš primorski rojak, trgovec Anton Lisjak iz Dobruže pri Gorici. Z njim je legel v grob idealist in vnet bорец za narodno ujedinjenje. Kot dobrovoljec se je boril na strani srbske armade kot častnik, nakar se je nastanil v Kostajnici. Tam je vzbudil po dolgi letih vojne sokolsko misel. Z vztrajnostjo in neumorno požrtvovalnostjo je povzdignil kot načelnik sokolskega dela na visoko stopnjo. Na zadnji poti so ga spremlili Sokoli iz Kostajnice, Siska, Banjeluke, Bos. Novega in drugih mest, ki so mu pridrili veličasten pogreb.

* **Nov regulacijski načrt za Beograd.** V Beogradu se položi te dni temeljni kamen za novo poslopje geografičnega inštituta. Temeljni kamen bo položil sam kralj. Zanimivo je, da je to prvo poslopje, ki bo zgrajeno po novem generalnem regulacijskem načrtu za Beograd.

* **Ustanovitev agencije Ljubljanske kreditne banke v Logatcu.** Ustrezajoč želji tamošnjih interesentov bo otvorila Ljubljanska kreditna banka, kakor se nam poroča, 1. avgusta t. l. v Logatcu agencijo, ki se bo nahajala tik kolodvora v hiši g. Serinija in se bo bavila z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli.

* **Spopad med Orjunaši in Hanaovci v Zagrebu.** 23letni namesteneec mestnega kopališča v Zagrebu, Marko Zovko iz Konjice v Hercegovini, na katerega je v soboto ponoči Orjunaš Berislav Angelinović v silobranu oddal strel in ga zadel na vratu, je v nedeljo ponoči umrl v bolnici. Angelinović, ki je bil pri spopadu s Hanaovci tudi ranjen, je bil večerj izročen sodišču.

* **Identiteta samomorilca,** ki se je vrgel pod vlak pri Vučenici, se doslej še ni mogla dognati. Neznani samomorilec je prišel na 15. t. m. v gostilno Črešnik v Vučenici, koder je pravil natakari Julijani Klančnik, da je prišel iz Dravograda. Napisal je v gostilni v naglici neko pismo in ga oddal osebnemu pošti. Takoj nato je odšel na progo, koder se je vrgel pod jutranji mariborski vlak. Truplo so pokopali dne 17. t. m. v Vučenici.

* **Skri nosni stari — blazen in nem.** Ko je nedavno neka pastirica v okolici Čačka pasla živino, je v grmovju opazila na pol nezvestega, izstradanega starca v raztrgani vojaški uniformi. Na vprašanja seljakov, ki so prihiteli na lice mesta, starič ni odgovarjal ter je le zmešan gledal predse. Policija je kočno starca odvedla v Beograd, da se morebiti tamkaj dožene njegova identiteta. Zagrebčan Balaković je končno v starcu spoznal svojega očeta, bivšega županijskega tajnika v Zagrebu, rodom iz Sremskih

znanosti, dočim je indijski duh orientalen, napram znanosti antagonističen in konfuzen. Iz tega razloga odklanjajo Kitajci orientacijo, katero jim priporoča indijski pesnik.

Tendence sodobne ameriške književnosti obdeluje ena zadnjih števil revije »Loub« ter prihaja do sledečih zaključkov: ameriški pisatelji se potujejo za to, da postanejo specifično ameriški pisatelji. V njihovih delih se očituje navdušenje za lokalne razmere in bistvene značilnosti tega miljeja. Literarno prvenstvo ima danes v Ameriki mesto Chicago. Kalifornija je rodila pisatelje in pesnike Jacka Londona, Franka Norrisa, Gertrud Athertonovo, New-York je dal Ernesta Pooleja, Kansas Villama Allena Whitea, Ohio Sherwoda Andersona, Pennsylvanija pa Josepha Hergersheinnerja. Kritiki Mencken celo zahteva v »The American Language«, da se stvorijo specifično ameriški idijom, katerega se bodo posluževali vsi ameriški literati.

Stravinski in Schönberg pojeta v Ameriko. Ruski skladatelj Stravinski in Nemec Schönberg se pripravljata na pot v Ameriko, kjer nastopita s koncertnimi prireditvami, na katerih se bodo izvajala njuna lastna dela.

Nezgodna pianista in skladatelj D'Alberta. Evgen D'Albert, pianist in skladatelj »Nižave«, je te dni v Luzernu (Švicarja), kjer ima svojo vilo, ponesrečil na neki vožnji z motociklom. Njegove poškodbe niso življenjsko nevarne, a vendar tolike, da mora ležati v bolnišnici.

Karlovec. Stari Balaković je v pričetku svetovne vojne s svojimi sinovi pobegnil v Srbijo, kjer je vstopil v srbsko vojsko. Leta 1915. je izvedel, da je njegov sin Boško padel kot vojak dobrovoljske dijaške čete. Vest ga je tako pretresla, da je zblaznel in onemel. V tem groznem stanju je s srbsko vojsko bežal preko Albanije; potem pa se ni slišalo ničesar več o njem. Kje se je starič tako dolgo potikal in kako je končno dospel v okolico Čačka, to bo — kakor se zdi — ostala nepojasnjena tajna.

* **Kot morilec v noči na 20. t. m.** umorjene 60 letne vdove Neže Turk v Jelševniku pri Črnomlju se zasleduje leta 1871. rojeni berač Franc Poje iz Trave pri Kočevju. Omenjeni poseduje delavsko knjižico. Poje je velike postave, širokih pleč, zagorelega okroglega obraza, lase in brke ima rjave. Govori zelo malo in se mu govor zastavlja, kot bi čeljal ter gleda pri tem v zrak. Splošno dela utis, da ni normalen. Obleden je v »čajgastob« obleke.

* **16 letna mati.** V Sarajevu je bil te dni v neki gostilni najden novorojenček. Policija je kmalu našla otrokovo mater. To je 16letna deklica Katka Perleviš, ki je torej zanosila v 15. letu. Katka je izpuščena, a njena mati pa aretirana. Našli so tudi očeta, ki je izjavil, da bo za otroka skrbel.

* **Smrtna nezgoda epileptika.** Zet posestnika Blaževića v Kapeli, ki je bolehal na epilepsijo, je šel te dni k bližnjemu studentu po vodo. Ker ga več ur ni bilo nazaj, so ga šli iskat in so ga našli mrtvega pri vodnjaku. Zdravnik je ugotovil, da se je ponesrečen zadušil. Napadla ga je božjast; padel je na usta in se zadušil.

* **Zagoneten zločin.** Kakor poročajo iz Brežice, je posestnik Šuler iz neke vasi ob Solti pred šestimi tedni izginil brez sledu. Te dni pa je neki ribič našel v Savi pri Javorju mrtvo truplo moškega, ki je bilo z vrvo privezano na vrbo. V trupu so spoznali pogrešenega Šulerja. Na glavi so se ugotovile težke rane, prizadete najbrže s sekuro, na levi rami pa ubod z nožem, iz česar se sklepa, da je bil Šuler umorjen. Storilec se baje že na sledu.

Iz Ljubljane

u— **Ljubljanskim volilecem v vednost.** V splošnem prevladuje mnenje, da volilec lahko vedno reklamira, če ni vpisan v volilnih imenikih. To je sicer res, ker so volilni imeniki stalni. Pomniti pa je treba, da se sinese popravi volilnih imenikov zahtevati še 15 dni po razglasitvi ukaza o volitvah. Nobena poznejša zahteva popravka (vpisa ali izbrisa) ne vpliva na sestavo volilnega imenika, po katerem se bodo vršile že razpisane volitve. (§ 12. zak. o volilnih imenikih z dne 17. maja 1922, razglašen v »Uradnem listu« št. 67 z dne 24. junija 1922.). Za bo- doče občinske volitve v Ljubljani je torej še čas za vlaganje reklamacij do včeraj tega 6. avgusta.

u— **Politično in gospodarsko društvo za vodmatški okraj** opozarja svoje součelnike, da ima od danes naprej do 6. avgusta razpoloženo volilni imenik za vodmatški okraj v društveni sobi gostilne Drašček, Bohoričeva ulica 9. Uradne ure od 7. do pol 9. ure zvečer. Dolžnost vsakega je, da se prepriča zase in za svoje prijatelje ali ste v volilnem imeniku. — Odbor.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Karel Spil, poštni poduradnik v pok., 93 let. — Fran Lah, gostilničarjev novorojenček, 4 ure. — S. Rozalija Elizabeta Budja, usmiljenka, 44 let. — Ferdinand Dimov, dnevničar, 22 let.

u— **Polijske prijave.** Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 1 prestopek kaljenja nočnega miru, 8 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prestopek pasjega konumaca, 2 lahki telesni poškodbi, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 2 pretepa, 1 nedovoljena nošnja orožja, 1 pobeg od doma in 1 zatekla krava.

u— **Z vrčkom po glavi** je udaril, omanjen od dalmatinskega vina, v nedeljo zvečer hlapec Ivan Rebernik nekega drugega gosta v gostilni T. na Glincah. K sreči so v prepri posegli drugi treznješi gosti in preprečili, da ni prišlo do hujšega. — Istotako je prišlo do kravalov v neki gostilni na Dolenjski cesti in sicer zaradi plačevanja davčnih listkov ob 10. uri. Najbolj je pri tem »plačal gori« delavec Pajbol C., ki je dobil, v sled svoje vsiljivosti na glavo tako močno rano, da je moral iskati zdravniške pomoči.

u— **Aretacije.** V noči na nedeljo je prišlo v več gostilnah do razgrajanj in malih pretepev brez hujših posledic. Na dalje je bila aretirana po policijskih organih neka A. T. z Viča o koji smo javili, da je pobegla od doma ter par žensk zaradi vlačuganja, odnosno tajne prostitucije. — Nedeljsko notico o aretacijah v Ljubljani popravljamo v toliko, da zaradi pomeverbe ni bil aretirani Jakob, ampak Franc Traun, delavec po poklicu.

u— **Navihana pustolovka.** Varnostne oblasti se že dalje časa trudijo, da bi prišle na sled Neži Travnikar in sicer zaradi raznih tatvin in sleparij. Zenska pa se je znala pravočasno umakniti ter je brzokone popihala na Hrvaško. Nevarna vlačugarica se rada izdaja tudi pod napačnimi imeni, najraje za Marijo Vrstovšek.

u— **Nad gosi in race** se je spravljal v nedeljo neznani tat v mlaki poleg hotela Bellevue. Ukradel je lastniku hotela Alojziju Zajcu okrog 6. ure zvečer lepo pitano raco, ji zavi val v gozdu in nato neznano kam izginil.

Telefon 730

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 780

28., 29. in 30. julija

v krasni drami

Dva zvesta tovariša

Carola Toelle

Greta Hollmann

Carl Auen, Ernst Kotmund Leopold v. Ledebur, Georg John, Carl Boese, Eugen Burg, Heinrich Peer in mali pes Bobby — Predstave ob pol 5, pol 8. in 9. uri

Iz Celja

c— **Razpis občinskih volitev za mesto Celje.** Volitve za mesto Celje bodo najbrž razpisane v sredo dne 30. t. m.

c— **Promocija.** Na graškem vseučilišču je v petek dne 25. t. m. promoviral doktorjem vsega zdravilstva g. Josip Kotnik, sin predsednika celj. okrožnega sodišča. Cestitamo!

c— **Glavna skupščina CMD** se vrši letos dne 7. ali 8. septembra v veliki dvorani Narodnega doma v Celju. V svrhu priprav se vrši v bližnjih dneh sestanke obeh celjskih in gabskega podružnice CMD. Celjska moška podružnica CMD je tozadevno v stalnih stikih z družbinim vodstvom v Ljubljani. V odsotnosti g. prof. Mravljaka vodi vse priprave podružnični tajnik gosp. Ivan Prekorsček.

c— **Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna »Pri križu« na Cankarjevi cesti.

c— **Krznarsko obrt** je otvoril v Gosposki ulici krznarski mojster Martin Orehovec, poprej na Dolgem polju.

u— **Orjunaši!** Vsi moški člani mestne Orjune Ljubljana se pozivajo na sestaneke danes v torek ob pol 20. uri v areni Narodnega doma. Sestanek izredno važen, zato udeležba strogo obvezna. Legitimacijo je prinesiti s seboj. Zdravo!

c— **Ogenj.** V nedeljo dne 27. t. m. kmalu po 6. uri zvečer je pričelo goriti na posestvu industrijalec Avguščina na Polulah. Začelo je goriti podstrešje, a so došli gasilci ogenj kmalu pogasili. Ker so našli na podstrešju in tudi v hiši mnogo slame, sveč in bencina, je sum, da je bilo namenoma zažgano. Tozadevna preiskava je v teku.

c— **Nasilen izživač.** Družbo šestih fantov, ki so se vračali v nedeljo ob pol 12. uri ponoči iz cirkusa v Sp. Hudinjo, sta dva nepridiprava na cesti brez vzroka pričela izživati in jih tudi dejansko napadla in jim raztrgala oz. poškodovala obleke. Policija in orožništvo naj bi pazilo na take tičke, ki nadlegujejo ponoči mirne pasante in ogrožajo njihovo varnost.

Važno! Važno! URADE, PODJETJA, ZAVODI!

Vaši dopisi bodo v Vašo zadovoljnost tipkani le s slovitim

ERIKA ali pa IDEAL pisalnem strojem. 1119/a

THE REX Co., Ljubljana

Iz Maribora

a— **Srednja kmetijska šola v Mariboru.** Na srednji kmetijski šoli v Mariboru je bilo šolsko leto zaključeno preteklo soboto. Šola obsega dva letnika, ki skupaj skupaj 30 gojencev. Izpiti so zakažali, da so njeni uspehi prav zadovoljivi. Snotrenemu delu šolnikov in učiteljev učencev za šolo se je zahvaliti, da ni nobeden padel in le 6 v obeh letnikih jih je dobilo ponavljalni izpit. Gojenci so večinoma Srbi, ostali so Slovenci in nekoliko Hrvatov. Ker manjka prostora, se novi učenci za srednjo kmetijsko šolo letos ne bodo sprejemali.

Iz Primorja

* **Dva morska psa v puljskem zalivu.** Ribiči v puljskem zalivu so zadnje dni vjeli dva morska psa, ki sta se pripodila v tamošnje vode. Ena zverina je bilo dolga dva metra.

* **Smrtna kosa.** Umrli je v Trstu, kjer je bila v nedeljo 27. t. m. pokopana, gđe. Lina Zagar, v 19 letu svoje starosti. Pokojnica je bila zavedna Slovenka in delavna članica mnogih naših društev. N. v. m. p.

* **Slaba tolažba.** Odkar gospodarijo v Juljski Krajini Italijani, vlada v Istri in posebno v Puli silna brezposelnost. Na tisoče ljudi se je že moralo izseliti, oni pa, ki ne dobe dela, morajo stradati in preklinjajo »odreštelje«, ker so jim odzrli kruh. Samo od časa do časa se jih potolaži s tem, da se jim vrže kakšno drobtino. Taka drobtina je sedaj obljudba, da se bo v kratkem začela popravljati puljska stolnica. Res, mnogim bo bolje, če se bo postavilo tisto ogrado okoli cerkve! Naivni fatisti pa vendar mislijo, da bodo s tem domovini napolnili želodec...

Naročite dnevnik »Jutro«!

Potrjim srcem naznanjam, da je moja ljubljena mama, gospa **Ljudmila Kegan roj. Mašera** danes ob 19. uri miru zaspala. Pogreb drage ranjke bo v sredo 30. t. m. ob 17. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Črešnjecje pri Slov. Bistrici, 28. julija 1924. Milica Kegan, učiteljica

Sokol

Poyratek češkega Sokolstva iz Pariza v Prago. V četrtek ob pol osmih zvečer je pripeljal pariški brzovlak češke Sokole z olimpijade nazaj v Prago na Wilsonov kolodvor. Ze dolgo poprej je napolnila ogromna množica ves ogromni prostor tja do muzeja. Prišla je častna četa Sokolov z državnim praporom in godbo, vsi člani predsedništva in načelnikstva ČOS, zastopniki Sokolstva iz Brna in drugih mest. Ko se je pripeljal vlak na kolodvor, je zasvirala godba državno himno, nakar je ves kolodvor odmeval sokolskega »Na zdar!« Sokole-olimpijce je pozdravil namestnik staroste ČOS, brat Štepanek in se jim zahvalil, da je mogel češki narod po njihovem delu tekmovali s svetovnimi narodi. Njemu se je zahvalil načelnik br. Vaníček ter mu zagotavljal, da so borec storili vse, kar je bilo v njihovi moči. Po njihovi zaslugi je zaplapolala v stadiju češka državna zastava in zadoneli državni himni. Pred kolodvorom je Sokole pozdravil radostni krik zbrane ljudstva. To radostno in spontano pozdravljanje je vrlim borcem dokazalo, da glas »Nasince«, klerikalna lista, ki je kakor naš »Slovenec« obrekoval Sokole, ni glas ljudstva. List stranke, kateri pripada minister telesne vzgoje, bi se bil moral zavedati, da je pomen olimpijskih tekem državen in političen in bi ne bil smel pozabiti, da vodi doslej usodo državne koalicije, v kateri je tudi klerikalna stranka. Za čast in slavo države so šli Sokoli na olimpijado in ranjeni br. Indruch, ki se je težko vlekel ob bergljah, je dokazal, kako nesramno je lagal klerikalni list. Šlo je temu listu za to, da zagreni dobrim mladenič in vrnitev v domovino.

Dopust državnim uradnikom Sokolom za čas zleta v Zagrebu. Ministrski svet je na predlog ministra prosvete na svoji seji ob 20. julija 1924. sklenil, da se članom sokolskih društev Jugoslovanskega sokolskega saveza, ki so državni uradniki in ki bodo sodelovali na zletu v Zagrebu, dovolil dopust od 12. do 16. avgusta izven rednega dopusta, na katerega imajo pravico.

Sokolsko društvo v Virovitici je začelo izdajati svoje društveno glasilo pod imenom »Sokol«. Prva številka je izšla v juliju. List bo izhajal mesečno in stane 25 Din za vse leto. V prvi številki sta dva članka, in sicer od br. dr. Gavrančiča in br. Bogunovića, dalje ima mnogo krajših notic in poročil, ki se tičejo sabora, JSS, in mnogo društvenih vestí. Tudi poročilo o rezultatih jugoslovanskega Sokolstva na pariški olimpijadi je že v listu.

Okrožni zlet na Jezice se vrši 3. avgusta in bo v vsakem oziru najslavnejša letošnja sokolska manifestacija v Ljubljani in okolici. Sokol Jezice je završil vse priprave in pričakuje, da ga ob tej priliki posetijo od blizu in daleč prijatelji sokolske zapredne misli. Odhodi gostov je z godbo na Ježo ob 2. uri izpred Mestnega doma v Ljubljani na Jezice. Pri vsej prireditvi igra celotna godba Zveze jugosl. železničarjev.

Poslano

Gradbena direkcija za Slovenijo je z razsodbo št. 8537/1923 razsodila, da morajo za posebno porabo deželne ceste na progi Brod Krško radi baje po uradnih poizvedbah ugotovljenega prevoza 14 vagonov lesa plačati skladu okr. cestnega odbora v Krškem izredni prispevek 500 dinarjev in da zoper to odločbo ni priziva! Kljub temu sem bil vloži utemeljeno pritožbo zoper to nepravilno razsodbo, zaman pa čakam kake rešitve. Leta 1923. namreč sploh nisem porabljal imenovane deželne ceste, lesa pa na nji nisem nikdar prevzela pač pa sem l. 1922. prevzela na nji 13 vagonov slame (!) v skupni teži 45.125 kg. les enake množine pa bi tehtal 140.000 kg!

V svojem imenu in v imenu ostalih enako prizadetih se v tej zadevi z upanjem obračam na gospoda velikega župana ljubljanske oblasti za dobrohotno od pomoč gledé plačila nepravilno zahtevane ceste odškodnine.

Krško, 25. julija 1924.

Karol Havelka, posestnik.

V nobeni knjižnici ne sme manjkati

Cankarjev zbornik

Uredil

dr. J. Glonar

Vez. 27 Din, broj. 30 Din, pošt. 150 Din

Naroča se pri

Tiskovni zadrugi

v Ljubljani

Iz življenja in sveta

Mornariška parada v Portsmouthu

sedaj in pred desetimi leti.

Poročali smo že, da se je vršila v soboto dopoldne na obali Spitheada pri Portsmouthu doslej največja mornariška parada, prva večja prireditelja take vrste po svetovni vojni. Bili sta združeni atlantsko in državno brodovje, vsega skupaj 196 vojnih ladij. Brodovje je bilo postavljeno v desetih vrstah, od katerih je bila vsaka nad šest kilometrov dolga. Najprej so prišle ogromne bojne ladje in križarke, dreadnoughti in nad-dreadnoughti, potem druge križarke in ogromne vojne ladje za letala. Sledile so lahke križarke, torpedni rusilci, torpedovke in končno podmornice. Kraljevska jahta «Victoria and Albert», na kateri se je nahajala kraljevska dvojica, prestolonaslednik in vsa kraljevska rodbina, se je počasi peljala ob vseh vrstah bojnih brodov. Ko se je ladja vrnila na svoje izhodišče, jo je celokupno vojno brodovje pozdravilo s strelji iz stotih ogromnih topov. Ves čas parade je brnelo v zraku več sto letal.

Londonске potovalne agencije so na jelo več parnikov, na katerih so imeli tisočeri ameriški turisti in posetniki državne razstave priliko videti parado iz največje bližine. Zvečer je bilo brodovje lepo razsvetljeno. Delegacije londonske konference so se zbrale polnoštevilno v Spitheadu. Zato tudi ni bilo v soboto nobene seje komisij. Načelniki delegacij so bili gosti ministrskega predsednika na eni bojni ladi, za ostale člani pa je bila na razpolago posebna ladja. Ta velika mornariška parada bo najbrže zadnja te vrste v angleškem vodstvu. Odkar je uničena nemška mornarica, je odpadla za Veliko Britanijo bojazen za Severno morje. Odslej bo angleška vlada zbirala mornarico polagoma na strateško važnih točkah in le v potrebnem številu.

Ravno pred desetimi leti, ko so vodilni državni antante iskali formulo, ki naj bi omogočila posredovanje v sporu med Avstrijo, Srbijo in Rusijo, se je vršila na isti obali porthmouthski slična parada velikega angleškega vojnega brodovja, ki se je ravnokar povrnilo v vaj svoja pristanišča. Winston Churchill je dne 27. julija 1914. kot prvi lord admiralitete (mornariški minister) izdal povelje, da ostane brodovje zbrano in spopusti zaveznikom državam, da je «Anglija podvzela vojaške mere, da bo za slučaj vojnega spora pripravljena podpirati svoje zaveznike». Brezčimna brzotavarska, ki jo je odposlal Churchill takoj po paradi v Spitheadu julija 1914. se je glasila: «Maneversko brodovje ostane do nadaljnjega zbrano in alarmni pripravljenosti. In ta pripravljenost se je že kmalu nato izkazala za potrebno.

Usoda zadnjih dostojanstvenikov c. kr. Avstrije

Razpad Avstro-Ogrske je imel za posledico, da je Karlova cesarska dvojica zbežala z Dunaja, avstrijski dvor in dostojanstveniki pa so se razkropili po vsem svetu. Nadvojvoda Friderik, vrhovni poveljnik avstro-ogrsko vojske, živi na svojem posestvu na Madžarskem. Grof Berchtold, ki je bil ob izbruhu vojne zunanji minister in ki je napovedal Srbiji vojno, stanuje na svojem gradu v Buchlovicah na Moravskem; češkoslovaška vlada mu je šele po dolgih prošnjah dovolila naselitev na njenem ozemlju. Nadvojvoda Evgen, vrhovni poveljnik avstrijskih čet proti Italiji, se nahaja v Bazlu v Švici in piše že pet let zgodovino nemškega viteškega reda, čigar veliki majster je menda še vedno. Generalni polkovnik Borojevič je umrl zadet od kapi v Celovcu — zapuščen in obubošan. Grof Forgach, svojevčasni poslanik v Beogradu, ki je pravil, da je ponosen,

na to, da je sestavil ultimatum Srbiji, je zivotalil nekaj časa v pregnanstvu v Monakovem, sedaj se pa mudi na Dunaju in je «buchmacher» pri konjskih dirkah.

Maršal Conrad von Hötzendorf, načelnik avstrijskega generalnega štaba, biva deloma na Dunaju, deloma v Innsbrucku in deloma v Mergentheimu ter piše peto knjigo svojih vojaških spominov. Generalni polkovnik Böhm-Ermolli živi v Tešinu v Slovinci in je po zdravljen predsednik Masaryka pri njegovem zadnjem obisku v inenau vojaških upokojencev. Grof Clam-Martinič, bivši ministrski predsednik, biva kot zasebnik v Linzu. Baron Montleon, načelnik tiskovnega oddelka znanega ministrstva, vodja hujšajočih časopisne kampanje v odločilnih dneh, je sotruden neke dunajske časopisne korespondence. Famozi baron Fries-Skene, zadnji tržaški namestnik, igra bakarat v dunajskem jockey-klubu. Gotovo bo še vsem v spominu, kako je ta gospod pobegnil ob prevratu iz Trsta in se z uradnim avtomobilom pripeljal po Tržaški cesti v Ljubljano, kjer so ga častniki Narodne vlade aretirali. Gospod baron je moral izstopiti kot vsak naveden zemljan in se žalostno peljati z železnico naprej na Dunaj.

Polkovnik Kerchnawe je vojaški so-truden nekoga nemškega lista. Seidler bivši ministrski predsednik in na koncu načelnik kabinete pisarne cesarja Karla, je sedaj profesor, poslanik Wieser je ravnatelj delniške družbe Agramaria, polkovnik Eisner-Bubna, šef vojnega tiskovnega urada, zastupa neko holandsko filmsko družbo v Berlinu. Maršal Kövess živi na Dunaju in so lani dunajski frontni bojnikov pred njim defilirali. General Belmont, predsedništevni načelnik v vojnem ministertvu, je zasebni uradnik, polkovnik dr. Bardolff, vojaški zaupnik Franca Ferdinanda, pa bančni uradnik.

Tako daje vsem tem bivšim vojaškim dostojanstvenikom kruh in zavetje meščanski poklic in civilna oblača. Mnogo bivših generalov pa živi seveda tudi življenje penzionistov in nekdanji sijaj se je izpremenil v beraštvo.

Kuhanje kave pri različnih narodih

Slavnoznanec «mokka», ki raste v gorovju južne Arabije in ki pride le redkokdaj v evropske železce, se pripravlja sledeče: Za eno čašo se vzame približno 30 gramov pražene in stolčene kave. Kavin prah se položi v platneno vrečko, katero se z lesenim predmetom stisne v posodi, v kateri se namerava kuhati kavo. Potem se vlije v vrečko mrzlo, ne vročo, vodo v malih množinah, dokler ne pride vsa tekočina skozi. Končno se filtrat skuha in pijača je gotova. Mrzla voda vzame iz zdrobljene kave le aromatične in dražljive snovi, ne pa grenkih, ki so razstopne le v vroči vodi.

Najnavadnejši način pripravljanja kave je pri Arabcih sledeči: Kavina zrna hitro spečejo in potem zdrobito v leseni ali pa v kamenitih možnarjih. Zdrobljeno kavo segrevajo nato v pločevinasti posodi, dokler ne zadisi močneje, nakar jo polijejo z malo vrele vode. Nato postavijo posodico z gosto kavino tekočino, katero mešajo neprestano, na žarečo pločevino. Ko se pokažejo v posodici pene, vlijejo tekočino z vsedlino vred v čašo. Kava sme sicer na žareči pločevini pokazati pene, ne sme pa zavreti, ker izgubi kava pri vrenju najfinjši aromo, ki se nahaja v kavi v obliki hlapivega eteričnega olja, t. z. kafeola. Kavina zrna imajo 8 — 10 odst. kafeola, katerega pa že pri praženju izgine polovica. — V vzhodni Indiji, kjer rastejo najboljše kavine vrste svetovnega trga n. pr. «Java», «Mandheling», «Menado» itd., kuhajo bogati domačini poseben v kavinih plantažah kavo takole: Tudi v teh krajih, kakor v Arabiji

polagajo kavin prah v platnena cedila, ter spuščajo skozi mrzlo vodo v malih množinah. Ako hočejo dobiti močno kavo vlijejo v cedila malo vode, ako pa hočejo dobiti šibko kavo pa narobe. Ta kavin ekstrakt pripravijo par dni pred uporabo. V čaše ga vlijejo le toliko, da je dno pokrito. V ostali del čaše vlijejo mleko ter dobijo na ta način zelo aromatično pijačo.

Našim gospodinjam bi bilo priporočati sledeče: Zmleto kavo je vreči v že vročo vodo. Tekočina se ne sme izpostaviti več močnejši toploti, ampak se le malo segreje. Ko se prikažejo na površini bele pene, se posoda odstavi in kava je gotova. Napačno je pustiti kavo še enkrat vreti, ker trpi s tem na aromi. Da se doseže pri kavi zelo prijeten okus je priporočati, da se dodaja vodi v kateri, se namerava kava kuhati, malo kuhinjske soli. Množina kuhinjske soli ne sme presegati devetine teže zmlete kave.

Da izboljšajo zemeljske soli kavin

okus so prvi spoznali Nizozemci. Oni uporabljajo za kuhanje kave celo mineralno vodo. Turki sladkosledneji uporabljajo vedno kuhinjsko sol pri kuhanju kave.

Pred vsem si morajo zapomniti naše gospodinje, da nadaljno kuhanje kave potem, ko se je dodalo vreli vodi kavin prašek, vzame kavi aromatične snovi ter ji podeli grenak okus.

Na Angleškem imajo navado, da mešajo beljak (jajčni) z kavinim praškom toliko časa, da dobijo nekako kroglo, ki jo vržejo v posodo z vročo vodo. Potem pustijo kavo eno uro pri miru. Malo pred uporabo jo segrejejo ter pazijo pri tem, da ne zavre. Na ta način dobijo zelo močno in nenavadno bistro in čisto kavo. —ec.

Kakor da bi v loterijo stavil, je kupiti resnično dobro in poceni sukno za obleke. — Kdor hoče biti gotovo osrečen, ta naj si isto nabavi vedno le pri tvrdki 1078/8

DRAGO SCHWAB, LJUBLJANA.

Po slovanskem svetu

Masaryk ob izbruhu vojne

Nedeljska «Prager Presse», ki je v veliki meri posvečena desetletnici vojne napovedi, praviša na urodnem mestu izveleč iz spominov predsednika češkoslovaške republike Masaryka, ki pripoveduje, kako ga je zalotila vojna in njegovo stalniše ob začetku avstro-ogrsko mobilizacije.

«Po drugi balkanski vojni», pravi predsednik Masaryk v teh spominih, sem se bavil z načrtom spraviti Srbe in Bolgare, ker sem računal, da ne bo dolgo, ko bo izbruh vojna in sem se bal zaradi sovražstva med obema narodoma O tej stvari sem od časa do časa govoril z nekaterimi Srbi in Bolgari. Ko je bil spomladi leta 1914 neki Srb, moj dobri znanec v Pragi, sem domeni z njim vse narč. Peljal se je domov in se povrnul z dobrimi nadami, da so vodilni možje v Beogradu pripravljeni za spravo in za koncesije. Potem naj bi šel jaz v Pariz in London in skušal pridobiti ondi vplivne državnike, da bi pritiskali v Beogradu in Sofiji in bi tudi spravili francosko in angleško častopisje na našo stran. V Petrogradu morda ne bi bilo treba iti, zadostovalo bi, da govorim z ruskimi veleposlanki in da bi deloval na Petrogradu in Londonu. Iz Pariza sem se hotel peljati preko Carigrada v Sofijo. Srbski krogli so mi svetovali, naj se ne peljem preko Beograda, ker bi imeli Bolgari več zaupanja vame, ako bi prišel k njim naravnost iz Londona in Pariza. Dobra misel — samo Sarajevo in nato avstrijski ultimatum Srbiji sta pokopala vse načrte.

Po ultimatu sem bil v stalni napetosti; upal sem, da ne pride do vojne. Še po razglasitvi mobilizacije sem dokazoval znanecem, da gre le za bluff in da bodo prišli odločilni državniški skupaj in poravnali spor; med mobilizacijo in vojno napovedjo je bila zame precejšnja razdalja. Tudi vojna napovedi se nisem smatral za zadnjo besedo. Veljal sem za ozdravljivega pacifista in idealista — v resnici pa sem v svoji notranjosti slutil vojno kakor vsi drugi, bal pa sem se pred zadnjo odločitvijo, da bi moral sedaj svojo opozicijo proti Avstriji in avstrijske dokazati z dejanji.

Ko je t. avgusta napovedala Anglija Nemčiji vojno, je bilo konec tolažbe; zleto se mi je, da Nemčija koleba v ultimatu Belgiji in v predlogu za mirovno poravnano, ki ga ji je stavila dva dni kasneje; v tem sem videl nekaj respekt pred njenim sveto. Toda — seveda vse to so bili le prazni ovinki, in politiki so hodili kakor mačka okrog vrele kaše, ker je tudi njim vrt dragocen del telesa.

Ob izbruhu vojne sem se mudil s svojo družino v Nemčiji in se nisem mogel zaradi mobilizacije povrniti takoj domov, ker so bile železnice rezervirane za voja-

ke in nivoine; tudi avstro-ogrski podaniki so se vračali v celih skupinah iz Nemčije. Na Saksanskem sem imel priliko opazovati nemško mobilizacijo in jo primerjati z avstrijsko, ki sem jo videl, ko sem se okrog 10. avgusta povrnul domov. Pri Nemcih je bilo v vsaki stvari več reda in njihova vojska je bila bolj in bolj solidneje oborožena. Močno je bilo zame videti avstrijske rekrute, ki so se vračali iz Nemčije ali preko nje na Češko — cele skupine so bile vinjene. Na tej vojni v domovino sem opazoval iz bližine prvega češkega vojaka, narednika in sem govoril z njim. V pogovoru se je izkazal zelo skeptično o poteku vojne. Še danes vidim reveža, kako me je debelo pogledal in žalostno zamahnil: »Kaj moremo storiti? Da, kaj smo mogli, kaj smo morali storiti!«

Vedel smo, kaj moramo storiti, vedel sem tudi jaz, kaj moram storiti; od dne do dne mi je bilo bolj jasno. Praga je bila politična pušava. Vse delovanje političnih strank in posameznikov je bilo izpodvezano. Poslanci smo se sicer shajali in govorili o raznih upravnih malenkostih, ampak vsakdo je čutil, da je bil naš duh popolnoma drugod kot v posvetovalni dvorani...

Naši češki vojniki, ki so zapuščali Prago, so izražali svoje protiaustrijsko mišljenje. Od armadnega vodstva so prihajale vesti, da se upirajo ali celo prebajajo v ruski in srbski tabor. Kmalu smo zadisali o strogem postopanju vojaških oblastev, da o smrtni kazni. Kaznovani so bili za to, k čemur sem jih jaz, poslušač, navedel. Ali sem mogel, moral manj storiti, kot oni navadni vojak in državljani, ki sem ga podkrepil v protiaustrijskem in slovanskem mišljenju? —

Dve ruski znanstveni ekspediciji

Iz Ugre, glavnega mongolskega mesta, so prinesli moskovski časopisi poročilo, da je obrnila ekspedicija ruskega polkovnika Kozlova, ki je namenjena čez Mongolsko v Tibet, svojo pozornost zlasti na tri skupine prastarih kurhanov (grčevih grobov) o katerih se po zapiskih in drugih znakih sode, da so grobovi kitajskih princsev. V globini kakih sedem seznojv so prišli do lesene konstrukcije grobne stavbe, odkoder gredo hodniki kakor žarki na vse strani. Stene grobov so prevlečene z bogato vezeno svilo. Našli so tudi mnogo bronzastih solih, ki predstavljajo človeške in živalske podobe.

Druga znanstvena ekspedicija, čisto narodopisna, je šla, na evropski ruski sever, k Ceremisuom, ogro-finskemu plemenu, ki je bilo tja do 80ih let minulega stoletja še čisto pogansko. V zadnjih letih je sprejelo pravoslavlje, toda po

ruski revoluciji leta 1917. se je z velikim navdušenjem vrnilo zopet k «veri svojih očetov», t. j. k poganstvu. Zlasti en rod Ceremisov, imenovan «Mari» ali «Cinari», se trdno drži svojega poganskega svetovnega nazora, ki pa se precej razlikuje od drugih poganov. Verno je tudi v enega loga, ki pa se ne briga za človeško skrb in posredovalci med njim in ljudstvom so številni duhovci, ki oživljajo vso prirodu. Ti duhovci morejo, če hočejo, ljudem zelo škoditi in zato je treba biti z njimi v dobrih odnosih, treba jim je prinašati darove in moliti k njim.

Ceremisi so jezikovno in narodopisno sorodni s celo skupino ogro-finskih narodov, h katerim spadajo Madžari in Fini (dasi se jezikovno ne razumejo), dalje Vogulji, Jiziraji, Mordvani i. dr. Privotno bivališče te skupine narodov je bilo ob severnem toku Volge in na obrežju zahodne Dvine, odkoder so jih slovanska plemena polagoma izrinila. Nekateri so se razpršili in pomešali, dva naroda pa sta pokazala veliko žilavost ter sta se nekako v 3. ali 4. stoletju po Kristu preselila drugam: najbolj južno so prišli Ogrji (Madžari), najbolj na sever in na zapad pa Fini. Ta dva naroda sta tudi edina, ki sta se začela pozneje kulturno in politično razvijati.

Ignát Herrmann, odlični češki pisatelj, ki je v več prevodih znan tudi pri nas, je postal časten član Društva čeških žurnalistov. To je največja čast, katero more po svojih pravih podletih organizacija čeških novinarjev. Ignát Herrmann je član tega društva že nad 35 let ter si je pridobil mnogo zaslug. Čeprav bo dne 12. avgusta t. l. slavil svojo 70. letnico, je še vedno aktiven pisatelj in častnik.

50-letnica Roka Bradanoviča. Roko Bradanovič, častni konzul kraljevine SHS in veletrgovec z vinom v Pragi, obhaja danes svojo 50-letnico. Rojen je na otoku Visu v Dalmaciji. Leta 1896. je začel v Pragi trgovino z vinom. Po prevratu je bil prvi jugoslovanski konzul v Pragi. Bradanovič je velik človekoljub, mecen in oče dijaštva. Češki listi ga prav navadno hvalijo in pravijo, da je prav tako navdušen Čeh kakor Jugoslovani. Za svoje neprecenljive zasluge ga je odlikoval naš kralj z velikim redom Belegrade Orla. Roko Bradanovič — pravi Češki Slovo — je krasen simbol češkoslovaške in jugoslovanske solidarnosti.

Prebivalstvo češkoslovaške republike. Po najnovejših podatkih češkoslovaškega statističnega urada ima češkoslovaška republika 13.613.000 prebivalcev in 140.394 kvadratnih kilometrov površine, tako da pride na vsak kvadratni kilometer 97 prebivalcev.

Razsodba divizijskega sodišča v prški bencinovni aferi. Po skoro šest tednov trajajočem procesu je izreklo v petek divizijsko sodišče v Pragi razsodbo nad častniki, ki so bili zapleteni v znano bencinovno afero. Obsojeni so: štabni kapetan Boubela zaradi izrabljanja uradne moči in podkupovanja na štiri leta; štabni kapetan Dostal zaradi zlorabe uradne moči na dve leti, kapetan Kuttelwascher iz istega vzroka na 13 mesecev zapora, kapetan Mottl zaradi sprejemanja darov v uradnih zadevah pogojno na 6 mesecev in polkovnik Adam zaradi napeljevanja k zlorabi uradne moči pogojno na 4 mesece. Podpolkovnik Rieger, major Prib, major Kaplan in nadporočnik Pokorny so bili oproščeni. Glede vojaškega čina bo odločala individualno disciplinarna komisija.

Leninov grob oropan. Iz Moskve poročajo, da je nekdo ukradel iz Leninevega mavzoleja v moskovskem Kremlju veliko malahitovo vazo.

Temeljni kamen za novo poslopje sofijske univerze so položili v prvi polovici meseca julija. Sedanje bolgarsko vseučilišče je bilo ustanovljeno l. 1888 ter je bilo v začetku namenjeno samo za izobraževanje državnih uradnikov. Šele postopoma so se razvile posamezne fakultete (medicinska šola l. 1918., agronomska 1921 in teološka 1923). Novo poslopje pa bo krilo vse fakultete pod dostojno streho znanosti in vede.

ledeno mrzla Završnica jim je nudila izvrstno kopeli. Ko pa je solnce krepkeje posijalo in ogrelo gorsko pokrajino, so se vodi izvidnikov porazgubili po bližnjih gozdovih in vrhovih, kjer so se vadili v vsem, kar potrebuje človek, da mu postane priroda domača in najbližje zavetišče in zabavišče. Bolj kot beseda izvidnikov pa je govorila izvidnikom k srcu mati priroda.

Vsi bližnji vrhovi so se napolnili z našo mladino, ki se je po svojem mirnem obnašanju prijetno razlikovala od onih hrboščevcev, ki s kričanjem motijo gorski mir in kljub prepovedim še vedno odnašajo dragocene planinske cvetlice. Noben slovenski izvidnik ne sme utrgati niti ene cvetlice, niti onih, ki jih ne štiti zakon. Večina izvidnikov je na tem taborjenju spoznala Stoli in njegov razgled, Bled, Vintgar, Vrba, Begunje in Jesenice so postali vsem domači. Več kakor tretjina izvidnikov pa je polezla tudi na naš sivi Triglav, od koder se je eni skupini zasvetil od juga slonji Jadran, od severa pa strmi Veliki Klek. Po desetih dneh taborjenja so vsi dosedaj še neizučeni izvidniki dovršili izpite za tretji red in ob večernem ognju je 49 mladih ljudi slovesno obljubilo, da bodo živeli po krepkih izvidniških zakonih, katerih bistvo je mirno sožitje vseh ljudi, ljubezen do vsakega, posebno do slabotnega in prava harmonija med telesnim zdravjem

(van Matičič:

Ura šesta je odbila

V soboto popoldne je odbila šesta ura. Vse je utihnilo, vse čakalo... Odbila je sedma. Na jasnem nebu je švignil blisk. Zvenje in koseci so dvignili glave in prestrašeni vprašali: «Kaj je bilo? Blisk z jasnega nas! prešnil!»

Od nikoder ni bilo odgovora. Na vsem daljnem obzorju, do koder je segal pogled, so gazile kviksi senice, ki so solnce zakrile. Ljudje so popustili polje in nemirni bežali domov, poslaniki pa so z drhtečo roko odpravili solne in veslali z onega obrežja na to. Odbije osma in deveta.

«Mobilizacija bo.»
«Se ti blede? Deset narodov pol tujim samim krovom, deset mišljenj, deset sovražnih si podanikov, ki v čerjo vsak v svojo smer.»

«Boš že videl. Deset jarmov bo, deset volov, po vseh bo švrlal en sam bič in vsi bodo vlekli v eno samo smer.»

Deseta je odbila in enajsta udari. «Vojna bo!»
«Si pijan? Mar ne vidiš, da se hočejo le šaliti?»

Vojna bo, ti pravim. Poslaniki so se vrnili v svoj pristan, vse ladje se so odnrti sveta, potnike pe-

hajo s krovov, topovom odpirajo cevli.

«Sebi pa grob.»
«Pijatelj, ki vezi so pretrgane, padle so na tla. Ne vidiš, kako se v njih tihl konci po cestah in po blatu? Pazi se, da ti ne zavro koraka in te ne oplozijo po glavli!»
«Beži, beži, mar ne vidiš! Samosilniki si s temi trblimi vezmi sami sebi zadrgujejo življenje!»

Polnoč je minila. Hrup je potihnil in za hip se poleglo šum. Iz nemirnega sna se je trgalo vzhli, iz noči se je čul stek, v črni temi je visela groza, iz nje je žvlgal pošasten žar... In česomer je zastal, a na speče je dahnil miraz v poletni noči...

Tedaj se je spočelo zlo...
Noč se je nagibala k jutru — in ko je zaznamoval zvon nedeljski dan, tedaj je udarila na vrata jeklena pest: «Vstanite, fantje, dan se bliža!»
«Nedelja je, pustite nas še poležati!»
«Fantje, prišel je dan!»
«Ki ga je rodila Zloba!»
«Vstanite, vstanite! Odpravite se!»
«Vojna bo!»
«To ni mogoče!»
«Pokonci, fantje in možje!»
«Kaj hočete?»

«Ze žvižga bič. Ne čujete ropota? Bodala peljejo, svineca cele gore, velikanske kurne klatice v katere si za-

šijete življenje.»

«Vojna bo!»

«Je to mogoče?»

Iz skavtskega tabora pod Stolom

Ob jezeru pod Stolom, 35 minut od Zirovnice so si postavili naši izvidniki svoje taborišče, kjer preživljajo lepe, deloma pa tudi viharne dneve. K sredi je tehnična četa že pravčasno postavila tabor in ga uredila po vseh pravilih. Že prvi večer, ko so došli ostali izvidniki, je namreč potekel prav burno. Krvavoredeče je zašlo solnce za črnimi oblaki, ki so se privlekli od sivega Triglava. Vse je hitelo spravljati svoje stvari v šotore, katerim se je bližala težka preizkušnja. Taborni ogenj, ki je visoko plamtel, je začel postajati nemiren in gori ob temnih Stolovih pobočjih so se vžgali silni bliski. Grom je pretresal ozračje, odmevalo je ob bližnjih steu in marsikateremu izvidniku, ki je dosedaj doživel nevihto le pod varno streho, se je v neznanem pričakovanju stisnilo srce. Padle so prve kaplje in vrtnec je odnesel s tabornega ognja šope isker. Vrvi na šotorih so se pod pritiskom vetra napele in nevihta je začela svoj divji ples. Lilo je, kakor da bi se odprle vse nebeske zavrtine, blisk za bliskom je razsvetlje-

val večerni mrak in divje je žvižgal veter ter nosil s tabornega ognjišča v vodoravni smeri zadnje iskre in žareče ogorke. V šatoru je bilo vse tiho, le srca so ob tem burnem doživljanju bila krepkeje. Saj je ločilo izvidnike od razdivjanjih elementov le tanko platno, divje plapolajoče v vetru. Med šotorom vetrov je naenkrat zadonel oster pisk signalnih piščalk. Prihitele je straža in naznanila, da udira voda v dva nova šotora. Nove plachte torej niso klubovale nalivu. Vodniki so planili kljub nalivu iz starejšinega šotora in hiteli na pomoč ključnim. V kratkem času so bili povodnji izpostavljeni skavti na varnem pisk dobrih šotori, kjer so na tesnem sicer, vendar pa ljubeznjivo sprejeti, prebili divjo noč.

Ko je budnica poklicala izvidnike v jasno jutro, so jim zažarele oči ob prizoru na pokrajino, ki se jim je nudila. Njihov tabor je bil še v senci orjaških skalnatih sten in bližnjih strmih vrhov, pokritih s temno-modrimi šumami. Toda na zapadu, nad vijolceto Pokljuko in Mužaklo je vse gorelo; mogočini Triglav in vsi njegovi številni sosed, eden bolj zobat, in odvraten kakor drugi, so se kopali v skratnih žarkih jutranjega solnca. Od Stola doli je hladno zavelo in na širnem, lepem travniku pred taborom so se mlada in gibka telesa izvidnikov urila v raznih vajah. Kakor kristal čista in

Gospodarstvo

Stanje posevkov v naši kraljevini

Je bilo po podatkih ministrstva za poljedelstvo in vode od 1. do 15. t. m. nastopno: stanje ozimne in jarih posevkov se je gibalo med zelo dobrim in dobrim. Isto velja za pašnike, vinograde so bili dobri, a vse ostale kulturne rastline zelo dobre. Glede žetve so znani prinosi na 1 hektar:

Ozimna pšenica v travniški oblasti, in sicer 15 q, jara le 12; ozimna pšenica je dala dalje po 14 q na ha v sremski, pozunski in bihaški oblasti; najmanj je dala v zagrebski in timoški oblasti, to je po 6 q na ha. V mariborski oblasti je dala ozimna pšenica na 1 ha 10 q, jara pa 9 q. Jara pšenica je najbolje obrodila v beograjski oblasti, kjer je dala 14 q na ha, potem v požarevski oblasti, kjer je znašal prinos 13 q, in v travniški oblasti je znašal prinos 12 q. Najslabše je obrodila jara pšenica v zagrebski in timoški oblasti s prinosom 5 q na ha.

Ozimni ječmen je dal najboljši pridelek v sremski in kosovski oblasti s 18 q na ha; v timoški oblasti je dal 16 q, v požarevski in valjevski oblasti pa po 15 q. Najslabše je obrodil v vrbaski oblasti s 6 q na ha. V mariborski oblasti je dal ozimni ječmen 9 q, a jara 8 q na ha. Najboljši prinos jarega ječmena izkazuje kosovska oblast s 16 q in beograjska s 13 q na ha, najslabšega pa vrbaska oblast s 5 q na ha.

Ri ozimna je najbolje obrodila v kosovski s 16 q ter požarevski in raški oblasti s 15 q na ha, najslabše pa v zagrebski in vrbaski oblasti s 7 q na ha. V mariborski oblasti je dala ozimna ri 8 q, a jara 8,5 q na ha. Jara ri pokazuje najboljši pridelek v beograjski oblasti s 12,5 q in podonavski oblasti s 12 q, a najslabšega v dubrovniški oblasti s 3,3 q na ha.

Oves je obrodil najbolje v sremski, raški in kosovski oblasti s 15 q na ha, najslabše pa v zagrebski s 5 q na ha. V mariborski oblasti je znašal pridelek ovesa 12 q na ha.

Travniki so dali največ krme v raški in kosovski oblasti, to je 40 q na ha, a najmanj v podonavski oblasti, to je 10 q na ha. V mariborski oblasti je znašal pridelek travnikov 30 q na ha.

Iz ljubljanske oblasti še ni podatkov. Tistako tudi iz nekaterih drugih oblasti ni podatkov ali pa niso popolni, tako da se povprečen prinos v državi še ne da preračunati.

Stanje živine je bilo v istem času v celni državi zelo dobro.

Izgledi splošne letine so po uradnih podatkih torej zelo ugodni. Upajmo, da bo vsaj deloma tako.

Mednarodni sladkorni trg

Cenitev svetovne površine, obdelane s sladkorno peso, smo že pred kratkim objavili. Po tej cenitvi bo produkcija sladkorne pese znatno večja, nego je bila lani. Ker so tudi stare zaloge še znatne, je bila nedavna hausse na nekaterih sladkornih trgih popolnoma brez podlage. Zato je bilo pač verjetno, da se hausse mora nehati, kar je tudi sedelo.

Da je bila umetno uprizorjena hausse brez podlage, je razvidno iz vidnih zalog po zadnjih datih. Te zaloge so bile: v Českoslovaški (1. t. m.) 173.000 ton (l. 1923, v istem času 147.000 ton); v Franciji (1. t. m.) 97.000 ton (119.000 ton); v Holandiji (1. t. m.) 79.000 ton (90.000 ton); v Belgiji (1. t. m.) 46.000 ton (45 tisoč ton); v Angliji 402.000 ton (352.000 ton); v Nemčiji, prosto za izvoz dne 1. t. m. ev. 100.000 ton, v juniju oproščeno 160.000 ton; Zedinjene države, atlantska pristanišča 1. junija 192.000 ton (164.000 ton), 28. junija 788.000 ton (590.000 ton), s Kube se še pričakuje 670.000 ton (270 tisoč ton). Skupno 2.633.000 ton napram 1.786.000 tonam v l. 1923. Prebitek na-

in duševno višino. Priča tej objubi je bila luna, ki se je dvignila v tem času nad strme gore, in zvezde, ki so se vzgale na večernem nebu.

Se eno težko preizkušnjo je prestopal tabor izvidnikov, ko je po dvodelenskem taborenu nastopilo pusto deževje. Za dva dni so bili izvidniki zaprti v svoje šotore, kjer so se zabavali s čitanjem in petjem. Zunaj pa je bilo in jarki in rupe so se polnili bolj in bolj. Grozila je povodenj, kljub temu, da so po prvi nevihti izvidniki popravili in izboljšali naprave. Od časa do časa so morali nagni s kotli zajemati vodo iz polnih rup in jo nositi iz obližja šotorov. Vsem se je odvalil kamen od srca, ko je končno zaplaval od severa. Po bridkem boju, ki so ga opazovali izvidniki v oblakih višinah je končno popolnoma zmagal vedri sever in raztrgani in raztepeni oblaki so odjadrali domov k morju.

Tako mineva dan za dnevom, noč za nočjo in sedaj, ko se bliža konec taborenja, odide oddelek krepkejših izvidnikov v prirodni park k Sedmerim izvirskim jezerom, da pomore s svojimi skromnimi močmi dovršiti mejo. Tako bo živni nač onemogočen umičevati planinsko floro prirodnega parka, le žal, da se številni hribolazci še danes ne ravnaajo po odredbah in odlašajo iz tega bisera naših Alp cele šope redkih planinskih cvetk.

Sivi volk.

Pram 1923. znaša torej 867.000 ton.

Sladkorni strokovnjaki za gotovo računajo, da bo doberšen del tega prebitka pranešen v novo proizvodno periodo ne glede na normalni ostanek zaloga, ki ostane na koncu vsake kampanje. Izgledi nove kampanje pa so sedaj takšni, da se z mnogih strani obeta povečanje svetovne produkcije za 22 do 23 milijonov meterskih stotov.

S strani svetovne sladkorne industrije obstoja sprito tako ugodnih izsledov sladkorne produkcije velika bojazen, da bodo cene padle eventuelno tako nizko, da se produkcija ne bo izplačala. Svetovnemu konzumu se torej v nobenem slučaju ni bati pretiranih cen, ki bodo morale nazadovati tudi v naši državi, kjer so pred kratkim močno poskočile kljub najplešemu izgledu naše produkcije v novi kampanji.

Narodna banka SHS

Stanje 22. julija 1924.

Aktiva (v milijonih Din): v oklepajih spremembe napram stanju 15. t. m.; kovinska podloga 432,9 (+ 5,5); posojila 1334,0 (- 8,1); račun za odkup kronskih novčanec 1208,2; račun začasne razmene 389,9; državni dolg 2966,3; vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanec 2138,3; saldo raznih računov 30,2. Skupno 8500,1.

Passiva: vplačani del glavnice 25,3; rezervni fond 5,7; novčanice v obtoku 5433,9 (- 48,3); državni račun začasne razmene 389,9; državne terjatve 42,5 (+ 41,7); razne obveznosti 401,2 (+ 17,7); državna terjatev za založene domene 2138,3; nadavek za nakup zlata za glavnico in fond 63,0. Skupno 8500,1.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (28. t. m.) Pšenica: baška 395 — 405. Turšičica: 270 — 275. Moka: baza »0« 590 do 600. Otrobi: 190 — 200. Skupni promet 148 vagonov; od tega 102 pšenice, 39 turšičice in 7 moke. Tendence čvrsta.

Dunajski živilski sejem (28. t. m.) Dagon 3426 komadov; od tega 464 domačih, 633 madžarskih, 223 češkoslovaških, 880 jugoslovanskih, 1136 rumunskih in 90 nemških. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: voli 12 — 17,5 (izjemno do 20), bikji in krave 12 — 16,5, slaba živina 8 — 12.

Svinjski sejem v Mariboru se v petek dne 25. julija zaradi velikega naliva, ki je trajal celi dopoldan, sploh ni vršil.

Trg s senom v Mariboru (26. t. m.) Pripeljanih je bilo 15 voz sena cena mq 40 — 50 Din in 4 vozove slame, cene rženice mq 32 Din, pšenični 35 Din. Kupčija slaba.

O programu izvoznškega kongresa. Iz Beograda javljajo: Predsedniki in tajniki beograjskih zbornic ter ostalih gospodarskih korporacij so imeli prošli teden posvetovanje glede programa gospodarskega kongresa, ki se bo vršil avgusta v Beogradu. Trgovska zbornica je stala na stališču, da se tako kakor na lanskem kongresu posveti največja pažnja izvozu. Zagovarjajo pa se je tudi drugo mišljenje, po katerem vsaj se na kongresu razpravlja tudi o čisto notranjih gospodarskih vprašanjih, kakor o načrtu obrtnega zakona in o drugih zadevah, da bi bil tako kongres resnični izraz želj gospodarskih korporacij v državi.

Izgledi svetovne hmeljske letine se slabšajo. (Poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo). Siegenburg (Hallertau), 18. julija. Hmeljniki so že od začetka t. m. v najlepšem cvetju in obljubujejo odlično kvaliteto. Če bo vreme prihodnje tedne ugodno, bomo imeli bogato in izobno letino. Glede vremena smo vendar na slabem. Do obiranja imamo še pet tednov. Rastline imajo letos prav obilno listja cvetja pa manj. Hmelj potrebuje prihodnje tedne obilo mokerote in sicer prvič zato, ker bi obilo in veliko listje zavzelo in izhlapevalo obilo vode, drugič pa tudi za tvorjenje cvetja in kobul. Ker je pa vsled prebujnega listja zraku in solncu dostop k cvetju zabranjen, bi nastalo pri vlažnotoplem vremenu velika nevarnost, da bi začele kobule plesniti. Znano je, da more preloha v nekaj tednih uničiti vso letino. Ako nastane pa sedaj suho vreme brez padavine, potem se bo mogel pozni hmelj pripravljati na evet in že nastali evet bo prav težko prežaljal v kobule, ker bo vso vlogo zavzelo bujno listje. Rastline pa katere imajo že sedaj zelo orumenelo listje, bodo dajale na vsak način zmanjšani pridelek. Potemtakem se nimamo pod streho obilno letino o kateri se že piše po vseh časopisih. — L. o. i. b. l. — Grajski 1. Adolf Adorno v Kaltenbergu pri Tettnangu na Vitenberškem, najodličnejši hmeljar vsega okoliša, piše »Allg. Br. u. Hopf. Zig.« z dne 22. t. m., da odpada zaradi vremenskih kontrastov cvetje hmeljske rastline in bo, kar ljudje še sicer ne morejo za zapostiti, — letošnja množina hmeljske letine katastrofalno majhna. Uredništvo navedenega lista pripominja k poročilu, da ne more verjeti izvajanjem g. grajskega, ko prihajajo vendar iz vseh okolišev le ugodna poročila. Pomisliti pa je, da zastopa navedeni list v prvi vrsti koristi konzumentov hmelja, to so pivovarji in trgovci, g. Adorno pa, katerega podpisani osebno pozna, pa koristi hmeljara. Kdo ima prav? — Anton Petriček.

== Spekulativno dviganje žitnih cen. Novosadski »Vidovdan« ugotavlja, da so se mogle cene žitu na novosadski borzi dvigniti le s širjenjem krivih vesti in s pomočjo tujega kapitala. Hausse je povzročila ameriška in z njo v zvezi bujdimpeštanska spekulacija. Dalje so, kakor poroča list figurirali terminski posli, pri katerih se vrši verižna trgovina, povečali cene in da je pri dviganju cen sodelovala spekulacija neke večje jugoslovanske skupine s tujim kapitalom. List zahteva energične mere proti umetnemu zvišanju cen. Da tako hitro naraščanje cen ni bilo naravno, je jasno. Mi smo že s svojočasno osmili slabe vesti o žitni letini, da imajo spekulativno ozadje, posebno ker so službene vesti nam pram privatnim vstrajale na dobrih izgledih. Napram privatnim vestem bi morala biti službena poročila redna, hitra, vestnejše sestavljena in ne pretirana v ugodnem smislu.

== Osnovanje mednarodnega instituta za vino. Kakor smo že poročali, se je vršila nedavno v Parizu mednarodna vinska konferenca. Na tej konferenci so se pretresala tri važna vprašanja: 1. Mere za razširjenje vinskega konzuma glede na države, kjer se izvoz vina ovira ali zabranjuje. 2. Revidiranje čistine vina potom izkazov o izvozu vina. 3. Osnovanje mednarodnega vinskega instituta, ki bi deloval na uresničenju teh prvih dveh točk, ter se prizadeval, da konzumenti dobe vino z vsemi garancijami, ki jih dajo produkcijske države. Za omejen institut je bil na konferenci sprejet pravilnik, ki vsebuje med drugim, da bodo v tem institutu preko delegatov zastopane vse interesirane države. Konferenca je pozvala vse vinogradne države, da se priključijo temu institutu. Zeleti bi bilo, da se temu pozivu odzove tudi Jugoslavija.

== Akcija za razpečevanje jugoslovanskih lesnih izdelkov v Angliji. Iz Zagreba poročajo, da so tvorničarji lesnih proizvodov začeli akcijo za razpečevanje teh svojih izdelkov v Angliji. Opaža se namreč, da pričenja Anglija opuščati svoje sedanje dobavitelje teh izdelkov in se obračati na Litvo in Poljsko. Naši lesni izdelki pa morejo z enakimi izdelki omejenih dežel uspešno konkurirati.

== Uvoznikom belega svilenege papirja. Uprava monopolov v Beogradu je obvestila carinarice, da ne bo izdajala za pošiljke svilenege belega papirja, ki so že prispale na carinarico naknadnih odobrenj za uvoz čeprav se ugotovi, da se ta papir ne more uporabiti kot papir za cigarete. Trgovci, ki uvažajo bel svileni papir iz inozemstva, morajo imeti že pred prihodom blaga zadevno odobrenje. Pošiljke brez teh odobrenj se ne bodo smele niti prijaviti za carinjenje.

== Pogajanja za naše posojilo v Italiji o katerih smo poročali pred dnevi, so se razbila. Kakor znano je Banca Commerciale nudila 600 milijonov lir pod precej težkimi pogoji.

== Orehi v Bosni obetajo letos zelo povoljno letino. Zato bosansko časopisje računa na možnost precejšnjega izvoza in poziva kmetovalce, da orehe zadostno posušijo.

== Uverjenje o izvozu blaga za Francijo in Italijo. Osebe, ki pošiljajo razno blago v zavojih za izvoz v Francijo preko Italije, morajo poseliko odpremiti s petimi primerki uverjenja o izvornu blaga, od katerih eden ostane v Italiji. Za Italijo sta potrebna kakor doslej samo po dva taka primerka.

== Likvidacija mlekarke družbe v Beogradu. Mlekarstvo a. d. v Beogradu je sklenilo likvidacijo in poziva upnike, da prijavijo svoje terjatve.

== Dobave. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila 13. avgusta ofertalna licitacija glede dobave amerikovih plošč (Schmirgelsteineben); — Dne 20. avgusta ofertalna licitacija glede dobave 100 komadov surove osvine za vagono iz Martin-jekla in dne 21. avgusta ofertalna licitacija glede dobave manesmanovih cevi. — Pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila 20. avgusta ofertalna licitacija glede dobave raznega pisalnega in risalnega materiala, pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici 21. avgusta ofertalna licitacija glede dobave 20.000 kg amoniakove sode in 5.000 kg kavstične sode ter pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici 21. avgusta ofertalna licitacija glede dobave 1000 kg čistega angleškega čina. O predmetnih oglasi se poizve natančneje v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

== Dobave. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila 16. avgusta ofertalna licitacija glede dobave svinčenih cevi, azbesta in klingelita, pri ravnatelstvu drž. železnice v Zagrebu isti dan ofertalna licitacija raznega blaga iz gumija, pri oddelku za mornarico v Zemunu pa glede dobave pisalnega in risalnega materiala. 14. avgusta bo pri železniki direkciji v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave železa za izdelovanje zavor in strojnih vijakov. Natančneje poizve o vsebini interesenti v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

== LISTNICA GOSPODARSKEGA UREDNIŠTVA.

Medvode. R. D. V. Zadevi se moramo podrobneje informirati in potem priobčimo.

Selnica ob Dravi. A. M. Prinesemo.

Sport

Nedeljski kolesarski dirki

Kljub slabemu vremenu sta se vršili v nedeljo v Sloveniji dve kolesarski dirki. Prvo je priredil Kolesarski podsavez Slovenije na 128 km dolgi progi Celje-Ljubljana-Bled, drugo pa S. K. Primorje na progi Ljubljana-Vranksko-Ljubljana, odnosno Ljubljana-Blagovica-Ljubljana. Proge so bile zelo slabe, ker so bile ceste popolnoma izmečane in blatne. Naši kolesarji pa se tega niso ustrašili, kar kaže njih lepo število na startu. Zlasti pri podsavezni dirki so bili zastopani skoraj vsi klubi iz Slovenije in več iz Hrvaatske.

Pri prvi dirki je startalo 23 dirkačev, od katerih pa je vsled slabe ceste dospelo na cilj le 11. Defekti, zlasti pri lahkih kolesih, so bili na dnevnam redni. Solar je izstopil pri Trojanah po svojem tretjem defektu, Skrajnar in Pečnik v Medvodah, A. Goltes pa v Kramu.

Glavna kontrola se je vršila v Ljubljani pred kavarno Evropo. Kot prva dospela v Ljubljano Prošek in Goltes v 3 urah, kasneje se je javil Pahor (Perun, Maribor), kmalu nato Pečnik in Prah. Vsi dirkači so bili premočeni do kolena, kljub temu so kazali dobro razpoloženje. Cilj je bil na Bledu pred restavracijo Azman; Rezultati so bili sledeči:

- 1.) Prošek Mirko (Danica, Ježica) 5:16:11.
- 2.) Pahor Ernst (Perun, Maribor) 5:24:41.
- 3.) Prah Viljem (Ilirija, Ljubljana) 5:39:01.
- 4.) Gustinčič Aug. (Perun, Maribor) 5:45:37.
- 5.) Bar Adolf (Ilirija, Ljubljana) 5:48:16.
- 6.) Horvat Josip (S. K. Genius, Bjelevar) 5:57:32.
- 7.) Petrinac Stevo (S. K. Zelnščičarji, Zagreb) 6:11:20.
- 8.) Ladič Marjan (Ilirija, Ljubljana) 6:36.
- 9.) Rot Valentin (Perun, Maribor) 6:48.
- 10.) Pintarič Vjekoslav (Orao, Zagreb) 6:51.

Po dirki je v imenu zdraviliške komisije izročil g. Marčič zmagovalcu Prošku krasno častno darilo. Predsednik podsaveza g. Bučar je razdelil ostalim dirkačem darila. Dirka se je izvršila brez vsake nezdode.

Druga dirka se je izvršila v dveh skupinah. Lahka je dirkala na progi Ljubljana-Vranksko-Ljubljana (100 km), težka pa Ljubljana-Blagovica-Ljubljana (60 km). V lahki skupini je doslej prvi na cilj Rud. Moran (Primorje) v 4:15:35, drugi pa H. Slavič (Primorje) v 4:15:37. Izidi v težki skupini so: 1. Kranjc (Orao, Zagreb) 2:32:2, 2. L. Ferlin (S. K. Disk, Domžale), 3. St. Skok (S. K. Disk). Prav ugoden vtis, so napravili dirkači mladega S. K. Disk iz Domžal.

Nedeljski nogomet

Ljubljana: Naraščaj Hermes: 3:2 (2:2). Nedeljski naraščaj je dobro discipliniran in treniran, tako da upravičuje nade na lep razvoj. Pozna se mu večja roka klubovega trenerja Thomasa.

Celje: Z ozirom na slabo vreme so bile prireditve ob priliki sportnega dne odpovedane. Vršila pa se je tekma med Ljubljanskim Ilirijo in S. K. Celje. Ilirija je pokazala prav lepo igro ter zmagala z 9:1 (3:1).

Maribor: I. S. S. K. Maribor: Voja akademija 3:4 (1:2). Nedeljska nogometna tekma med Mariborom in gojenci vojne akademije, ki se sedaj nahajajo na praktičnih vajah v Mariboru, je izpadla nepričakovano pa zaslužno v korist vojni akademiji. Kot celota so vojni akademiki predvedli lepo kombinacijsko igro, kot posamezniki pa so bili žilavi in vztrajni ter tehnično nadmočni. Mariborsko moštvo je docela odpovedalo. Sploh se opaža, da klub nazaduje, kar gre na rovaš postave moštva in vodstva. — Sodnik gospod Planinšek na mestu. Obisk prav dober.

Sarajevo: Vienna (Dunaj): SASK 2:0.

Vremensko poročilo

Ljubljana 28. julija 1924.

Ljubljana 206 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	763,7	11,7	sev. vzh.	megla	3,3
Ljubljana	14.	761,8	21,2	jugo-zap.	jasno	—
Ljubljana	21.	760,0	18,0	"	"	—
Zagreb	7.					—
Beograd	7.					—
Dunaj	7.					—
Praga	7.	760,7	12,0	zajad	več. oblaki	0,1
Inomost	7.					—

V Ljubljani barometer nižji temper. nižja

Letošnje poletje nam se ni dalo mnogo vročine. Bolj je deževno nego toplo, tako da bi skoro dali prav onim, ki so po hladni in dolgi zimi napovedovali hladno in mokro poletje. Tudi tisti, ki trdijo, da se hroščevje in mokro leto ujemata, bi mogli dosedanje poletje šteti svoji trditvi v prilog.

Za ture dobrih dni doslej se ni bilo preobilo. Z izjemo dni »sredi minulega tedna, kakaj tako krasno kot se je odprl razgled sredi zvečer in v četrtek, ni posebnost gost pojav.

Da je ta teden tako prevladovalo slabo vreme, ima svoj vzrok v veliki depresiji, ki se je prestavila že pričetkom tedna s Severnega morja nad Francijo potem pa

Avtomobilno zastopstvo

I. J. gf. Herberstein, Maribor, Gosposka ulica 20. Telefon 133.

Zagreb: Najvažnejša prvenst. tekma v Zagrebu se je vršila v nedeljo med Gradjskim in Haškom. Šlo je za odločitev prvenstva ZNP. Docela zaslužno je zmagal Gradjski s 4:1 (4:0). Moštvo Gradjskega je zlasti v prvem polčasu pokazalo izredno lepo igro. Vsa igralca je dal iz sebe, kar more in zna. Nepranji trio je vzorno kombiniral. Poleg velike prodornosti se je napad odlikoval z lepimi strelji na gol. Hašk je v celoti igral zelo slabo. Napad je bil brez vsakega sistema. Manjkal mu je pravi vratar. Plazzeriano je sicer dobra zveza in dobro krilo, nikakor pa ne spada na mesto vodje napada. Tekmo je dobro sodil g. Fabris.

Beograd: Jugoslavija: BSK 5:0 (4:0).

Varaždin: Concordia (Zagreb): VSK 3:0.

Wr. Neustadt: Reprezentanca Dolnje Avstrije: rep. Štajerske 2:0 (2:0).

LNP. — Redna seja poslovnega odbora jutri, v sredo ob 18.15. Seja kazenskega odbora se vrši ob 18.45 po seji poslovnega odbora. Poziva se pred kazenski odbor ob 18.45 igrača S. K. Svobode gg. Kikelj in Mariako. — Tajnik.

Ljubljanski plivački podsavez. Redna odborova seja 29. t. m. ob pol 9. Kavarina Emona, damska soba. Tajnik I.

Službene objave LLAP. Dapes, torek, 29. t. m. seja upravnega odbora ob 20.30 uri v damskem salonu kavarne Emona. — Predsednik.

S. K. Primorje — plavalna sekcija. Redni treningi vsak dan brez ozira na vreme od 16. — 19. ure. Udeležba obvezna. — Trener.

Dunajska moštva, ki bivajo v inozemstvu, so dosegla v splošnem lepe uspehe. Wacker je zmagal v Krakovu nad S. K. Wislo s 4:2. Slovan je v Bratislavi proti S. K. Ligeti dosegel le neodločni rezultat 2:2. Admiria je premagala gornjeavstrijskega prvaka Linzer A. S. C. s 2:0.

Kolesarski podsavez Slovenije. Seja upravnega odbora v sredo 30. t. m. ob 20. uri v klubovih prostorih pri »Novem svetu«.

Lahkotletski miting v Londonu in naše lahkotletje. 4. avgusta se vrši v Londonu mednarodni lahkotletski miting, za katerega so dosedaj prijavljene reprezentance 7 držav, in sicer: Anglije, Francije, Belgije, Českoslovaške, Italije, Švice in Kanade. Ta miting bo največji, ki je bil dosedaj organiziran v Evropi in bo precej prekašal 1. žensko olimpijado leta 1922. v Parizu. Jugoslavija na tem mitingu ne bo zastopana. Vzroki nam niso znani, vendar pa bi pripomnili nastopno: Nedavno se je vršil v Zagrebu damski lahkotletski miting med zagrebški in českoslovaško reprezentanco. Zagrebčanke so se, čeprav so podlegle, še precej častno odrezale. Znano pa je tudi, da Slovenija v tem sportu prednjači pred Zagrebom za cel razred; saj so vendar lani priporile v Zagrebu lahkotletinje S. K. Primorja prvenstvo Jugoslavije z 29 proti 8 točkam, atletinje S. K. Ilirije pa so s 55 proti 53 točkam dosegle proti Primorju prvenstvo Slovenije. Z ozirom na to smemo domnevati, da Savez »oz. Zagreb forsira tiste mitinge, na katerem so zastopane one sportne discipline, v katerih imajo zagrebški klubi izgled. V Sloveniji imamo atletinje, ki so se v močni mednarodni konkurenci dobro plasirale. Zakaj Savez ni vsaj razmišljal o udeležbi naših atletin v Londonu?

Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«. Oligovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Točilne takse pri vesellicah

Društva so v pretekli dobi skušala svoje prireditve umeriti tako, da se je ob čim manjši režiji dosegel čim večji vir dohodkov. En tak vir dohodkov je bilo tudi točenje pijače v lastni režiji.

Z uveljavljanjem takse na točenje pijače pa je postalo tako točenje nemogoče, odnosno so stroški, ki so zvezani s pridobitvijo točilne pravice tako visoki in procedura tako zamudna, da se tudi ob nasilnejšem prometu ne izplačajo. Izvrševanje točenja brez točilne pravice se pa po takšnih predpisih občutno kaznuje.

Da se društva obvarujejo takih neprijetnih dogodiljajev, jim priporočamo, da prepuste točenje alkoholnih pijač kakemu poklicnemu gostilničarju, kateri ima že točilno pravico. Pa tudi gostilničar ima glede točenja alkoholnih pijač omejene pravice. Ako se društvena prireditelja v njegovih obrtnih prostorih ali na njegovem gostilniškem vrtu, in glede točilne pravice ničesar ukreniti, ker izvršuje gostilničar točenje v svojem stalnem lokalu, katerega prostori so navedeni v dekretu o točilni pravici. Točiti pa sme le one vrste pijač, za katere je on obrtnopravno upravičen, t. j. one, ki so v koncesijski listini navedene.

Cestokrat se dogodi, da društva — zlasti telovadna društva — prireditelja telovadbo ali veselico bodisi docela na prostem, ali pa v prostorih, kjer se točenje pijače ne izvršuje.

Tudi v takih primerih zapore gostilničar izvrševati točenje alkoholnih pijač, vendar si mora predhodno oskrbeti potrebna dovoljenja in to: 1.) od obrtne oblasti (mestni magistrat ali sresko poglavarstvo), 2.) od finančne oblasti (finančno okrajno ravateljstvo).

Ta dovoljenja so potrebna iz razloga, ker se njegova koncesijska listina glasi na njegovo stalno obratovališče, istotako se glasi točilna pravica le na njegove obrtne prostore.

V prošnji na obrtno oblast je navesti dan, kraj in povod nameravanega to-

čenja izven obrtnih prostorov, ter kdo bo izvrševal točenje ali prosilec sam ali njegov poslovodja. V oni na finančno oblast isto, zraven pa je priložiti dovoljenje obrtne oblasti. Prošnjo na obrtno oblast je treba vložiti vsekakor vsaj 14 dni pred nameravanim točenjem, da se po došli rešitvi omogoči vložitev prošnje na finančno oblast. Čim pa rešitev obrtne oblasti ne bi dospel pravočasno, in bi ovrhala pravočasno vložitev prošnje na finančno oblast, se opusti priložitev obrtne dovoljenja, navesti pa je treba da se je to dovoljenje zaprosilo, a rešitev še ni dospel. Vsako imenovanih prošnji je kolkovati s kolkom za 5 Din, kolek za 20 Din je priložiti za rešitev.

Za tako dovoljeno točenje pijač izven svojih obrtnih prostorov ne plača gostilničar posebne točilne takse, ako se to točenje vrši v okolišju njegove občine, ker krije to točilna taksa, plačana za njegovo redno obratovališče.

Za točenje izven občine bi pa moral plačati točilno takso za eno polletje. Kazen za točenje pijač izven obrtnih prostorov brez dovoljenja je 100 Din poleg 30 Din takse v kolkih. Čim pa izvršuje točenje oseba, katere nima splošne točilne pravice, je kazni trikratne točilne takse poleg plačila redne takse in takse v kolkih.

Ni odveč, ako dodamo še kratko pripombo glede takse na gostilniške račune, ker se lahko pripeti, da ob izvrševanju gostilne izven rednega obratovališča nastopi obveznost izdajanja takih računov. N. pr. gasilno društvo na Viču priredi na nekem travniku na Glincah veselico, na kateri toči pijače in prodaja pridobljenega dovoljenja. Ta gostilničar v svojem rednem obratovališču na Viču ni obvezen izdajati računov, ker kraj Vič nima 2000 prebivalcev, pač pa mora uporabljati takšne računске bloke pri točenju na tem travniku, ker leži ta v območju kraja Glinca, ki ima nad 2000 prebivalcev.

Opaziti je uporaba monopoliziranih takšnih listkov za račune je kazniva — čim ni plačana niti pavšalna taksa na račune — s petdesetkratnim zneskom

prikrajšane takse, poleg tega pa še s 100 dinarjev.

K sklepu omenimo še prodajo tobaka na veselice. Izvrševanje enodnevnih trafik na prireditvah se društvom istotako ne izplača, ker je to vezano na pridobitev prodajnega dopustila, katerega je pridrženo kolkovati 20, 50, 100 ali 200 Din, kar se zopet ravna po velikosti kraja, t. j. številu prebivalcev. Najbolj enostavno je, ako društvo naprosi bliznjega trafikanta, naj vrši prodajo tobaknih izdelkov na prireditvi. Stvar trafikant je, da si z vlogo na njegovo pristojno sresko upravo finančne kontrole poskrbi pravočasno potrebno dovoljenje.

Dr. Vinko Gregorič:

Vzroki krize v ljubljanski bolnici

Da bo občinstvo poučeno o vzrokih te krize, oziroma o neobhodni potrebi redukcije bolnikov v zavodu, katere ni kriv niti inspektor ministrstva za narodno zdravje, dr. Katičič, niti ravateljstvo bolnice, podam sledeča pojasnila:

Državni proračun je bil v narodni skupščini sprejet konec marca 1924. Za bolnice v Sloveniji je bila določena svota 15.756.000 Din, od te svote se je interno določilo za ljubljansko bolnico od 1. aprila 1924. do 31. marca 1925. 4.000.000 Din. S tem zneskom mora uprava ljubljanske bolnice do 31. marca prihodnjega leta izhajati, in je za vsako prekoračenje te svote ravateljstvo osebno in materialno odgovorno.

Ravateljstvo je bilo zato primorano, prilagoditi se tem razmeram in upravo zavoda tem razpoložljivim sredstvom primerno urediti; imelo je torej okroglo 330.000 Din mesečno na razpolago. Plače nastavljenec in popravila poslopij ne pridejo v poštev. Umobolnica s svojimi zavodi ima lasten kredit.

Ravateljstvo bolnice je bilo o dovoljenem kreditu prekasno obveščeno, da bi se moglo že meseca aprila in maja prilagoditi novemu kreditu, in zato ni

moglo izdatkov z reduciranjem bolnikov že aprila meseca znižati. Meseca aprila je bilo povprek 530 bolnikov na dan v oskrbi. Redukcija se je pričela sicer takoj majnika, ko je prišlo službeno obvestilo o dovoljenem kreditu, vendar ni bilo mogoče takoj odpraviti toliko bolnikov, da bi se stanje doseglo. Ki odgovarja razpoložljivim 330.000 Din na mesec. Redukcija se je morala polagoma vršiti, in tudi danes še ni doseženo število možnih bolnikov na dan, ker to sploh ni mogoče, če se zavodne oskrbe nujno potrebni bolniki dan za dnevno oglašajo. Zaradi tega so stroški v mesecih april, maj in junij nastali na 1.177.922 dinarjev, za okroglo 178.000 Din preko kredita. Na razpolago je torej še 4.000.000 dinarjev manj 1.177.922 = 2.822.078 Din ali okroglo 313.000 Din mesečno za ostalih devet mesecev do 31. marca 1925.

Iz tega kredita mora ljubljanska bolnica, h kateri pripada tudi otroška bolnica in prosekura kriti sledeče potrebe: 1.) Hrana za bolnike, 2.) hrana za strežniške in drugo osebje, 3.) premog, 4.) zdravila in obvezila, 5.) inventar, 6.) vođe, plin, mestno elektriko za aparate, 7.) pogrebe, 8.) potrebščine kotlarne, 9.) nabavo in popravilo instrumentov, 10.) perilo, 11.) nakazila primarijev za pisarno in hišne potrebščine. Ker se ne more redukcija bolnikov tako hitro in temeljito izvršiti, kakor bi bilo to z ozirom na razpoložljivi kredit potrebno, se tudi redukcija strežniškega osebja ni mogla v istem razmerju izvršiti. Mesečna potrebščina za poprej navedene točke znaša: 1.) Hrana za računamo za bolnika na dan samo 10 dinarjev, kar je pa zelo nizko, pri 250 bolnikih 75.000 Din. 2.) Hrana strežništva in uslužbenecv nizko računano 16 Din za osebo dnevno pri 170 osebah 81.600 Din mesečno. 3.) Premog 22 vagonov na mesec, vagon 3800 Din, 83.600 Din. 4.) Lekarna, obvezila 40.000 Din. Poleg tega mora bolnica prehraniti še nastavljenec drugih zavodov in pomožne zdravnike, skupaj 38 oseb za ceno 16 Din na dan, kar je pa očitno veliko prenek, ker zdrav človek za gotovo več od 16 Din

na dan. Ta potrebščina znaša tedaj brez brane nastavljenec pri drugih zavodih 260.000 Din mesečno, in to pri tako nizkem številu povprečno 250 bolnikov na dan. Za vse drugo, vođe, plin, elektriko, pogrebe, instrumente, perilo, nakazila primarijev, inventar, kotlarne ostane na razpolago še 33.000 Din, kar pa za vse te ostale potrebščine pod nikakršnim pogojem ne zadostuje. Posebno na nabavo perila in instrumentov se misliti ni. Vsi dohodki bolnice, kar plačujejo pacienti in tudi razredni, bolniške blaginje itd. se morajo oddati državi blaginji in ne sme uprava s temi dohodki razpolagati.

Iz tega je razvidno, da je kriza ljubljanske bolnice neozdravljiva, dokler ne dobi zavod svojemu obratu primerne kredita. Nadalje je razvidno, da ne more biti na vseh oddelkih skupaj v oskrbi več ko 250 bolnikov na dan, in se mora, ako neče uprava zabresti v zanj skrajno neugodne prilike, sprejem bolnikov do skrajnosti omejiti. Tega pa ni kriv inspektorat, tudi ne ravateljstvo, kriv je nezadosten kredit.

Otroška bolnica s svojimi okroglo 30 pacienti dnevno pa v tem računu še ni započeta. Občinstvo naj blagovoli iz teh podatkov presojati krizo v ljubljanski bolnici, ki potrebuje izdatne pomoči za redne svoje potrebščine kot humanitarni in učni zavod za zdravniški naraščaj, izdatne pomoči pa tudi za izredne potrebščine, to je za temeljito popravilo poslopij, ki se je iz umljivih razlogov med vojo in po vojni zanemarjalo, in za temeljito nadomestilo inventarja, posebno perila, kuhinjskega in jedilnega orodja, instrumentarja itd. Da se doseže ta namen, bi svetoval sklicanje ankete, ki bi imela nalogo baviti se s tem vprašanjem, obenem pa tudi z vprašanjem reforme bolnic v obče, ki je nujno potrebna, ako nočemo zaostati. Prebivalstvo je kapital države. Čim bolj zdravo je prebivalstvo, tem večji je kapital države, tem večje obresti tega kapitala to je delo zdravega prebivalstva. Za vsako državo je življensko vprašanje da čuva kot punčico v očesu inštitute, ki čuvajo zdravje prebivalstva.

Vsaka beseda 60 par

Mali oglasi

Za "Dopisovanje" in "Zentive" vsaka beseda 1 Din. — Priobčujo se le mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plača se lahko tudi v znakih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znakna za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Isčem 2000—3000 Din posojila na klavir, za dobo 3 mesecev. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Posojilo“.

Javna prost. družba se vrši dne 6. avgusta t. l. ob 9. uri predpoldne v Ljubljani, Zvezarska ulica št. 1. Prodajalo se bo 15 različnih motorjev (motorciklov) novih in že rabljenih, več dvo-koles in motorčkov za mototirni na dvokolesa, 16 šivalnih strojev za šivilje, krojače in čevljarje, 3 pisalni stroji, več otroških vozčkov, 4 avtomobili, 2 streljanci za selce, vagon 3800 Din, 83.600 Din. Le-karna, obvezila 40.000 Din. Poleg tega mora bolnica prehraniti še nastavljenec drugih zavodov in pomožne zdravnike, skupaj 38 oseb za ceno 16 Din na dan, kar je pa očitno veliko prenek, ker zdrav človek za gotovo več od 16 Din

Službe (dobe)

Gospodično
Zmožno slov., nemškega in evant. drugega svetovnega jezika, ki bi mogla poučevati tudi klavir, isčem k 2 otrokom (5—8 let). Ponudbe z zahtevno plačo prosim pod „H-K“ na upravo „Jutra“.

Službe (iščejo)

Stenotipistinja
z dietno prakso, večja popolnoma slovensčina in nemščina ter nekoliko hrvaščine in vseh pisarniških del, želi premeniti mesto. Cenjene Ponudbe pod „Prvostrana“ na upravo „Jutra“.

Sprejme se šteparica
takoj, za izdelovanje gorilnih delov čevljev. P. Kraji, Florjanska ulica 24, dvorišče.

Izobražena vzgojiteljica
stanujoča v Ljubljani, se išče za petletnega nadarjenega dečka. Predpoldne in popoldne 2—3 ure izpreboda in pouka. Ponudbe se prosim pod „Vzgojiteljica S. K.“ na upravo „Jutra“.

Mesarskega vajenca
močnega in zdravega, sprejme Adolf Zahajek, mesar in rekavajalec, Poljanska cesta 4, 55. Pogodi ustmeno.

Pleskarski pomočniki
dobro izurjeni, se sprejmejo takoj pri trvdki Brata Eberla nasl. Martine, Cerne & Co., družba z o. z., pleskarstvo in orkestrkarstvo — Ljubljana, Izriška ulica 6.

Kontoristinja
bdi začetnica, zmožno nemščine in ki je dobra računarica, sprejme takoj lesna trgovina v Ljubljani. Znanje in plačanje dajo prednost. Ponudbe pod „Lep“ na upr. „Jutra“.

Boljši gospodično
ti govori tudi nemško, isče s 1. avgustom kot oporo, zakonska dvojica brez otrok. Ponudbe z zahtevni na naslov: H. Nagel, Zagreb, Ladinčakova ulica 16/1, vila Arko.

Potnika
manufakturne branje, vpletnice in strogo solidnega, se išče. Ponudbe pod šifro „Potnik“ na upravo „Jutra“.

Trgovski potniki
zavaroval. zastopniki, akviziterji, ob. tajniki, klavir, piemonše, penzionisti, finančni orcani, brivci itd., tudi se Vam krasen zaslužek z največjo lahkoto na prodajni, brezkompromisni, izredno dobihih sredstev, — Interesanti naj se zgledajo pisemno z navedbo opravila in kraja pod „Zlata agencija“ na upravo „Jutra“.

Moško kolo
v zelo dobrem stanju, se prodaja. — Poizve se pri silkarju na Poljanski cesti 13.

Salonska oprava
pocent napredaj. — Naslov pove uprava „Jutra“.

Trgovska hiša
v lepem trgu Slovenije, takoj napredaj. Ponudbe na upravo „Jutra“ ved oglašeno št. 15344.

Prodajalka
se sprejme takoj. Ponudbe na: Kocbek, Kranj.

Prodajalka
se sprejme takoj. Ponudbe na: Kocbek, Kranj.

Prodajalka
se sprejme takoj. Ponudbe na: Kocbek, Kranj.

Dopisovanje
Prosto stanovanje do smrti, lepo opremljeno, ima spodnja sedmih let, dobročrtna, neomadeževana, iz poštne ta ugodne hiše, ki je v gospodinjstvu in trgovsko uporabna. Iste znanja, najraje s trgovcem ali tudi s višjim uradnikom od 35—45 let. Dopise pod „Do smrti“ na upravo „Jutra“.

Lepa solnčna soba
se odda gospodu. Istotako se odda sobica gospodični. — Naslov pove uprava „Jutra“.

Lepo opremljena soba
se odda gospodu. Kje, pove uprava „Jutra“.

Opremljeno spalnico
Isče zakonski par brez otrok. Po možnosti v sredini mesta in to s 1. avgustom. — Tozadevna pojasnila je poslati na upravo „Jutra“ pod „Solidna“.

Stanovanje s hrano
pri boljši rodbini, isče dijak. Ponudbe se prosim pod šifro „Sedmošolec“ na upr. „Jutra“.

1000 Din nagrade
dobri oni, ki mi odstopi malo stanovanje, ali prazno sobo s souporabo kuhinje. Naslov pove uprava „Jutra“.

Mirno sobo
lepo, čisto, z električno razsvetljavo, isče gospod. — Naslov je pustiti v upravi „Jutra“ pod „Mir“.

Alaska
Zaloge klavirjev in pianov, najboljših tovarn Bösendorfer, Čapka, Ehrhard, Schweighofer, Original Stieglitz, Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilarjeva ulica št. 5.

Klavir ali pianino
se vzame v najem. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Klavir“.

Šivali
lepi, 6 tednov stari, napredaj. Cesta mestni log št. 31, Ljubljana.

Razno
Lesni trgovci, pozor! Praktično tabelo za kubiranje rezane, tesanega in okroglega lesa, kjer ne rabite nobene kubirne računalnice, dobite za 7 Din, poštno prosto pri Dragotinu Korosec, Rečica ob Paki, Denar se pošlje naprej.

Višnje vičkov
sprejemam in izgotavljam takoj po ziskni ceni. — F. Gostič, Krakovski nasip št. 4/II.

Uslužen očividec.
Pisec dopisnic s gorajim podpisom naj se v zadevi pokorbe izloženega okna zaslja v pisarni „Svetla“, d. d., Hilarjeva ulica 5.

Žalce, vilice
kubinski in žepni noži, jedilno orodje, pipci, škarje, žepna ogledala, ustniki za cigarete, pipe-mornarice, merila (pošeti), „Ilirija“, „Jadrana“ čistilo, leščilo, mast in apretura za usnje, olje za šivalne stroje, črnilo in gumi-arabikum na debelo pri trvdki

Osvald Dobeic
Ljubljana Sv. Jakoba trg 9.

Naročite
poljudno znanstveno brošuro **Hobhouse Liberalizem** Broš. 30 Din, poš. 1.50 pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Zahtevajte
v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah „JUTRO“

„JUTRO“

Zobozdravnik dr. Puher
Poljanska cesta 16 (Jožefinum) 3603

ne ordinira od 27. julija do 17. avgusta.

Dober dan!
Ali že veste najnovejši? **Tvrda A. Sinkovec** nasl. je ravno kar dobila novo pošiljatev potrebščin za dame in gospode po izredno nizki cenah.

Brusnice
(Preiselbeeren) 3952

A. Splihal
dobavlja v vsaki množini trdka pri Sv. Ilju, pošta Mislinje.

Razpis prodaje.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma v Ljubljani proda parcelo št. 243/1 kat. obč. Sv. Petra predmestje I del. Ta parcela leži tik ob južni železnici na Friskovcu (med posestvom spediterja Ranzingerja in Martinovo cesto). — Radi svoje obsežnosti 8787 m² je pripravna za zidanje tvornice ali obsežnih skladišč, možno je izpeljati industrijski tir od južne železnice. Opozarja se, da je svet peščen in se lahko dobi iz tal ves pesek za zidanje poslopij.

Ker je parcela deljena na 7 stavbnih parcel v izmeri 769 m² do 1277 m², se prodajo tudi posamezne parcele; ako je ponudnik za celotno parcelo boljši kot ponudniki za posamezne parcele, se prodaja temu. Ponudbe, katerim je priložiti 10%, vadij v gotovini, odnosno vrednostnih papirjih je vložiti do 21. avgusta 12. ure pri podpisnem odboru.

Kupec se mora zavezati, da ostane 4 tedne, ko konča rok za vlaganje ofertov, v besedi. Vso kupnino je plačati takoj po prejemu obvestila, da je ponudba sprejeta.

Upravni odbor dr. Oražnovega dijaškega doma (univerza) v Ljubljani, dne 22. julija 1924.

Dr. A. Serko.

Trgovcem in industrijem priporočamo **Zakon in navedbo** o prisilni poravnavi izvun konkurza

ki sta izšla v brošuri, katere velja s poštno vred 850 Din in se naroča pri **Tiskovni zadrugi v Ljubljani** Prešernova ulica št. 54.

C. Golar:

Vesela vdova

«Torej to se govori o nas po vasi! V resnici žalostno — ali jaz ji bom že povedala. — Inenitno jo bom izpovedala — to svojo mater!»

«Jaz bi jo tudi! Saj ti zares ne gre, da bi igrala takšne komedije, in si ti že odrasla!»

«Oh, le počakaj! To jih bo slišala! Se sanja se ji ne! Oh, oh, kar oči bi ji izpraskala!»

«Veš kaj, Tilka, tako pa vseeno ne smeš govoriti! Saj je le tvoja mati!»

«E, briga me! Zakaj je pa takšna! Ali se spodobijo zanj, da začnejo zopet misliti na moške, namesto da bi skrbela zame, ki sem vendar njen otrok! Pomisli, Ana!»

«I, saj pomisli,» je odgovorila Ana in se zasmejala.

«Na, zdaj se mi pa še smeješ. Lepo prijateljico imam, zares lepo! Mati se mi hoče omožiti in tebi se zdi to še smešno! Uh, nak!»

In Tilka je skrla glavo v roke in drhtela.

«Tako strašno pa vendar se ni, da bi morala obupati,» jo je tolažila Ana. «Kadar prideš domov, sedi na klop in udari ob nizo, pa začni: „Mati, ali je res, ali ni res, da vi čakate svatov! Po vsej vasi govorijo o tem, vsi vedo, samo jaz ne! Zakaj tajite, ako je res!“»

«Prav imaš! Kar tako bom storila! Potem bom vsaj na gotovem, kaj je stvarjo. — Ah, saj mi je pravzaprav vseeno! Naj se mi omoži, to mi nič ni mar! O presneto, še prav mi je! Mi saj ne bo treba tčati doma, in pojdem lahko v mesto! Tam so prijetne in lepe službe, več bom imela denarcev, kakor doma, in vsak dan bom videla vo-

jake in slišala muziko, ha, kaj pa to?»

«I, seveda, i seveda! Ali kaj hočeš s tem! O, ti norčica! Ha-ha, ali si res tako otročja!»

«Kaj pa hočem! Ali naj pustim otroke doma? Zato sem pa vendar že prevelika?»

Pomočnica je nekoliko in skoraj nezaujno pogledala prijateljici v obraz, kakor bi premišljevala, koliko ji sme verjeti. Bili sta obe lepi in močni dekline; Tilka malo bledejših lic od prijateljice, zato so njene oči gorele bolj vroče, in temnejši je bil val njenih las.

«Koliko je pa tega, kar je umri oče? Se ni leto dni v grobu in že se mati ogleduje za drugim. Pomisli!»

Ana je kimala z glavo in strašno resno so bile poteze njenih lic. Sli sta iz mesta, kjer sta bili na sejnu in se ves čas važno menili.

«Zakaj se pa ti ne omožiš? Zakaj pa pustiš mater, da dela kar se ji ljubi? O, to bi jaz že drugače napravila! O, pa še posteno drugače!»

«Eh, kaj pa še,» je odvrnila Tilka kljubovalno. «Naj stori mati, kar hoče! Le to bi rada vedela, koga se je polakomnila? Mlad gotovo ni, ampak kak žalosten in mator vdovec, kakor je sama.»

«Ali ne veš?» je hitro in slatno povzela Ana. «To se pa motiš. Še prav mlad fant je. In tudi čeden. Saj poznaš Brdavsvega Tinčka?»

«Kaj tisti?» je vzkliknila Tilka. «Kako bi ga ne poznala? Vsa je zaradela in sree ji je poskočilo v prsih samega strmenja. O to ti je pokora,» je hotela reči, a se je premislila, ker jo je bilo sram. Dejala je:

«O ti salabolski kozli! Pri starih babnicah se ženi! I kaj je pa treščilo v siromaka.»

«Zakaj? Oh, to je kaj lahko! Stric ga je napeljal na to. Dom mu je zadolžen, saj veš, da je njegov stari zapravljen in razmetan, kar je moglo od hiše. In zdaj iščejo, kje bi ga bolj bogato oženili!»

«Glej ga spaka! Tako so prišli na Bobnarjevo vdovo, ki je moja mati! Zares, ta je lep!»

Ustavila se je v mislih in reševala in ugibala, kaj ima storiti, da bi bilo najpametnejše v teh razmerah. Skoraj ji je bilo vseeno, kar je slišala o materi. Stvar se je zdelo samo zanimiva, in vesela radovednost se je je polastila ob misli, kako bi občeval z njo zali Tinček, ako bi bil njen oči in bi prebival z njo pod isto streho. Nehote se je zasmejala. Pogledala je v obraz Ani, ki ni vedela vzroka njenemu veselju, in jo je objela okoli vratu.

«Kaj ti pa je, Tilka?» jo je v čudu vprašala.

«Veselim se, ker poklem na ženitovanje. Moja mati, mislim, saj ne bo taka, da bi me ne povabila, ako ne za družico, pa vsaj za teto. Ha, ha! Ali ne?»

«Veš kaj! Povabi tudi mene, to bo veselje! Ali se bomo smejale mlademu ženinu, ko bo sedel poleg postarne neveste. Ha-ha-ha!»

«Ha, ha, ha! Oh, če bi moja mati vedela, da se smejeva zaradi nje! Še jezna bi bila!»

«Ti, ali nimaš že nekoliko sivih las?»

«Uh, pa še precej!»

«A drugače je še močna in trdna!»

«Pa še kako!»

«Oh, Tinček, kaj se ti mara! Ti ubogi norček! Medve pa sva še mladi korenjaški punici, pa ni ženina po naju! Oh, oh, kaj bo!»

Smejali sta se in se ločili zelo dobre volje.

Velike so bile skrbi, ki so trle glavo Bobnarjevi materi in motile njen sveti vdovski stan. Zakaj, glejte, prišel je k njej skušnjavec v podobi starega Tonača, ki je živel in bival tam za hosto v sosednji vasi. Stari Tonač je bil belolas dedek, ki je bil za kratek čas na svetu sebi in ljudem, ni sejal in ni oral, prepeval je svete pesmi in hodil po božjih potih, zdravil je uroke in preganjal bolezni s kolomanovim žegnomo: sklepal je poroke, hodil za botra in kopal grobove.

Nekega dne torej, baš je bila ploha in je grmelo, da je donelo od devete gore, pride stari Tonač k Bobnarici v vas. Rdeč dežnik je imel s seboj in na glavi rjavo kučmo. In takole se je oglašil, ko je stopil v vežo:

«Dobro zdravje ti voščim, mati Bobnarica, na duši in na telesu, in da bi ne imele večje in divje žene moči do tebe. Če pa stopijo čez tvoj prag, me poklič! Take molitvice znam, da jim ni obstanka pred menoj.»

Vdova se je razveselila dobrega moža, ki je bil na glasu po svoji pobožnosti in modrosti. Njena mehka, nagubana lica, ki so bila rdeče podpluta, so se nabrala na priazen smehljaj in odzdravila je:

«Bog daj srečo, stric! Kaj dobrega si prinesel?»

«O, dobrega pa dobrega! Zares, prav dobrega! Saj pravim! O, boš videla, se bo napravilo, se bo! Pa ne mislim vremena! Veš, takle dež, kadar je mlad mesec, se rad vrne. O rad!»

«O, ti že veš, ki si moder, sedi malo, sedi!» Bobnarica je pogruila nizo in jo naložila s kruhom in prigrizkom.

«Sedi, sedi, stric, pa povej, kaj si videl pri Sv. Bolantinu!»

«Sem videl, sem, in molil tudi in uate sem mislil! Le zapomni si, Bobnarca, svetniki so močni, a moj žeg je tudi močan!»

In tako je kratkočasil romar in zagovornik pobožne žene, dokler ni sredi brunega pogovora naenkrat planil z nepričakovano čudno besedo.

«O, ni ga kmalu čez Sv. Volbenka. to povem!» Obrisal in stisnil si je nos ter s kazalcem pokazal vdovo:

«Ti, ali bi se omožila?»

Vdova Bobnarca je sprva mislila, da ni razumela svetega moža, zato ga je ponižno vprašala:

«Kako misliš? Ali nisi nekaj dejal? Ne slišim več dobro, odkar me je pobodla liska, tista telica hudobna Kaj si dejal?»

«O, čisto prav si slišala, Bobnarjeva mati, Ali se ne misliš omožiti, sem te vprašal.»

Zdaj je Bobnarca natančno slišala in razumela, ali vseeno ni mogla verjeti svojim ušesom. Kaj le misli stari mož, ali se mu blede, ali misli na sve to možitev?

Kako si dejal? Da bi se omožila? Glas ji je čudno trepetal in nekako zamolkel in raskav je prišel iz njenih ust.

«No, tako pa le nisi gluha, da bi nič ne slišala, in od starosti te še tudi ni pamet zapustila. Omoži se, ti pravim. Jaz vem, kaj govorim, in kaj je prav za te.»

Vdova je od čuda odprla usta in plaha rdečica in bled strah sta se njena javala in spreletavala po njenem obrazu.

«Sedaj me pa gledaš in odpiraj usta, kakor bi ti rabelj glavo stiska v obroč. Kar omoži se, za dobrega ženina vem in sem ti prišel to povedat.»

Trboveljski premog in drva

Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kraja Petra trg 8.
Telefon 220. Plačilo tudi na obroko.

Ivan Košak

sobni in dekorativni slikar
Ljubljana, Bleiweisova cesta 15
črkoslikarska in pleskarska delavnica
Vič-Nova vas 47
izdeluje vsakovrstne moderne reklamne napise
po konkurenčnih cenah. 3958/a

Kanalizirajte edino
s cementnimi
cevmi znamke

Vulkan

ki je strojni izdelek, presega vse dosedanje ročno delo, gladka notranjost, natančne stike, je lažji, kar je važno pri železniških transportih in pri polaganju. 1107/a
Velika zaloga cevi, strešnikov, plošč za tlak.
Izvršujem terazije in vsa stavbena dela.

Betonska tvornica Jos. Cihlar, Ljubljana
TELEFON št. 735. Dunajska cesta 67. TELEFON št. 735.

Casino Bled

- Cercle des Etrangers -

Vse atrakcije kot na francoski rivijeri.
Vsak dan ob 3. uri popoldne in 9. uri zvečer.
Igralnica — Kavarna — Tabarin Jazz-Band

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je nenadoma zapustila naša nadse ljubljena mamica, soproga in sestra

Draga Svetina roj. Orožen.

Nepozabno Dragico prepeljemo iz Zagreba v Kamnik, kjer jo položimo v pone-deljek dopolne v rodbinsko grobnico na Zalah.

Zagreb-Kamnik, dne 25. julija 1924.

Višji reviz. železn. ravnatelj Lovro Svetina, soprog. — Miran in Bojan sinčka. — Rodbine: Dr. Milan Orožen, dr. Ljudevit Grobelnik, ing. Fran Hozak, Mr. ph. Bogo Orožen. 3956/a

Ljubljanska kreditna banka

naznanja, da bo otvorila dne 1. avgusta 1924
v Logatcu tik kolodvora v hiši g. Serinija
agencijo pod naslovom:

Ljubljanska kreditna banka

Agencija v Logatcu

ter priporoča isto za vse v bančno stroko spadajoče posle.

3957/a

Naročajte, čitajte in razširjajte „JUTRO“!

ZAHVALA.

Za vse dokaze srčnega sočutja, izražene ob prerani izgubi našega

Leona

za častno spremstvo pri pogrebu p. n. prijateljem, znancem in „Sokolu“, g. drju. de Glerji za tolažilne obiske ob poslednjih pokojnikovih urah, za prekrasno cvetje vsem in vsakomur posebej — srčna hvala.

Zalujoča rodbina:

Franc Ks. Sajovic.

V Kranju, dne 27. junja 1924.

3951/a

Potrli globoke žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je danes ob 13. uri po dolgi in mučni bolezni preminul naš nad vse ljubljani soprog, oče, oziroma sin, brat, svak in stric, gospod

Alojzij Vadnal

nadrevident juž. žel. v p.

Pogreb predragega pokojnika bo v sredo dne 30. julija ob 14. uri iz hiše žalosti, Janez Trdinova ul. 8 k Sv. Križu.

Ljubljana, 28. julija 1924.

Pepina Vadnal, soproga; Verica in Cvetka, hčerki; Slavko, sin; Vsi ostali sorodniki.

Državne trošarine

Za priročno uporabo priredil M. Kostonjevec
Cena 10 Din s poštnino 11 Din. Knjiga se naroča pri

Tiskovni zadrugi Ljubljana, Prešernova ul. 54

3965/a

Razpisana je

služba občinskega tajnika

v občini Sv. Vid nad Cerknico. Oglasiti se je v občinski pisarni najkasneje do 10. avgusta t. l. — Plača po dogovoru.

Trgovina z mešanim blagom

na najprometnejšem prostoru v sredini mesta je naprodaj. Lepo stanovanje je tudi na razpolago. — Potreben kapital blizu 180.000 Din. Ponudbe na upravo „Jutra“ v Mariboru pod „Zasigurana eksistenca 1886“. 3943/a

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico, r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih
Mestni trg št. 6 v Ljubljani Mestni trg št. 6
Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po

8 %

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru. Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvo. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur. 1115/a